

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe 6 luni . 12 .
Pe o lună . 2 .

Num. de Duminecă
pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferenc-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Multimile publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 Bl.
Manuscripte nu se înepo-
lază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Două declarații politice.

— De un vechiu membru al partidului. —

Doi membri fruntași ai partidului național român au făcut aproape deodată, însă fiecare din punctul său de vedere, o declarație politică foarte remarcabilă. Fostul deputat Iuliu Maniu a ținut să apere conducerea partidului contra unor grave acuze, care ating temelile luptelor noastre politice. Să știe că cu ocaziunea întrunirii ultimei a delegaților partidului național român din întreaga țară a făcut o penibilă impresie în toate cercurile românești scrupulositatea cu care s'a evitat în hotărârile adunării numirea de »partid național român«, de »program național român« și de »conferință națională-română«.

Impresia penibilă s'a resimțit cu atât mai adânc cu cât cu vre-o câteva zile mai înainte contele Tisza accentuase din nou de un discursurile sale agitatorice că

Ședința nuanțe la separatismul lor nazizi dimineații lor politici să intre ca frați în partidele ungurești. Nu se putea la nici un caz presupune că conducerea partidului național român, care a convocat adunarea și a pregătit hotărârile ei, ar fi procedat din propriul îndemn astfel și s'ar fi conformat numai unei »tradițiuni« când a păstrat o terminologie, ce se furișase în actele adunărilor noastre naționale din trecut prin presiunea poliției guvernelor șoviniste. Nu ca o simplă »conferință electorală«, fără nici

un alt atribut, au pornit la drum aceste întruniri românești.

Încă înainte de întemeierea partidului național român întrunirea românilor din anul 1861 poartă numirea de »Conferința națională«; cea dela 1863 schimbă acest titlu în »Congres național«, pentruca la 1872 să revină iarăși la »Conferință națională«. Constituanta partidului național român dela 1881 păstrează pentru sine numirea de »Conferința partidului național al românilor«.

La 1884 și 1887 aflăm în actele adunării iarăși numirea de »Conferință națională«. La acest an deputatul ales al Caransebeșului generalul Traian Doda folosește tot numirea de »Conferință națională« chiar și în adresa sa către președintele Camerei ungare, prin care adresă refuză a-și prezenta credenționalul. La anul 1890 adunarea se numește »Conferința generală a partidului național român«. Și la 1892 actele adunării vorbesc tot de »Conferința națională«. De-abea la adunarea din 1893 adică după prezentarea Memorandului se evită în acte acest termen și găsim numai simplu »Conferința«, dar se păstrează încă »program național« și »partid național«. Atributul »național« n'a fost adoptat »numai de presă și de graiul curent«, ci era un atribut esențial, pe care și-l-au dat adunările însăși. El a dispărut în parte din actele Conferinței numai în timpul din urmă, când guvernul nu permitea întrunirile decât supt anumite condiții, pentru a le opri mai târziu cu totul. Dacă este vorba deci

de »tradițiune« aceasta s'a format dela 1861 până la 1892 și nu după acest termen, când aproape nu s'au mai putut întruni delegații partidului. Astăzi, când la cârma țării se află un guvern cu misiunea a păzi drepturile politice ale popoarelor cari constituiesc statul, nu putea fi o așteptare mai îndreptățită decât ca partidul național român să intre în tradițiunile sale, să se afirme ca ceea ce este într'adevăr, ca românesc și național; adunarea delegaților săi să se numească ca și în trecut »Conferință națională«, iar programul politic al acestui partid să poarte numirea sa nu numai tradițională ci și rațională de »național«.

Din expunerile dlui Maniu rezultă că guvernul nu numai că n'ar fi pretins ca partidul să renunțe la aceste numiri, ci ar fi recunoscut chiar îndreptățirea lor. Sântem foarte sat sfăcuți de această declarațiune a raportorului comisiei de patruzeci, care fără îndoială este în măsură a cunoaște atitudinea guvernului față cu conferința națională ultimă. De sine se înțelege că și presupunerea despre o eventuală înțelegere între partidul național român și guvern își pierde baza în fața acestor declarații. Greșala, care s'a comis la Sibiu în 5 Aprilie, că s'a socotit drept »tradiție« ceia ce în realitate nu era decât o excepție, ne-ar privi deci numai pe noi, ar fi numai un lapsus, care la prima ocazie s'ar putea îndrepta.

A doua declarație este făcută de un alt fruntaș al partidului național român. Părintele vicar al Orășii-mari Vasile Mangra, unul din cei mai buni amici ai noștri, care —

Lui Vasile Stroescu.

De Marilina Bocu.

Purtați de goana vieții zilnice, în frământări fără de sfârșit, apăsați supt mohoreala unui cer întunecat, amărâți de necazuri necurmate și foarte rar înseninați de mici bucurii drămuite, iată-ne odată ca scuturați de un fior neașteptat, treziți din sbuciumele ordinare, de un svon, ce glăsuiește mai mult decât arătarea unei minuni.

Asemeni Sfântului Nicolae, ce strecura pe ferestre, noaptea, pe ascuns, pungile cu galbeni fetelor sărace, o mână nevăzută ne-a strecurat nouă în câteva zile, aproape o jumătate de milion împărțiți în dreapta și în stânga, acolo unde a aflat nevoia și cumpăna lipsei adevărate. Ici a simțit pâlind facla culturii, mâna nevăzută s'a întins s'o înviezeze, dincolo un zid de biserică se surpa, mâna miloasă l'a sprijinit și l'a ridicat, într'altă parte se încropea o cruce pe un mormânt uitat, mâna binecuvântată s'a aplecat s'o proptească.

Și în jurul celor uimiți, cari privesc nedumeriți puterea nouă ce vine ca din cer, să puie temeiul nou templului șubrezit, îmbărbătând astfel pornirile ce anemiau, noi toți cei necăjiți ca și cei liberi de pretutindenii, stăm uluiți de atâta sublimă bunătate și ne privim înmărmuriți.

De unde vii, tu române, mare printre cei mai mari? Ce înțelepciune înaltă și ce iubire divină te mână către cei obișduiți? Sufletul tău mare a pus glas neasemănat în gestul tăcut al mâinii tale ce se întinde spre capetele noastre plecate, cu bu-

nătate dumnezeiască! O lacrimă, vedem o lacrimă arzătoare, ce picură printre genele tale, ce închid ochii arși de suferințe și din adâncul ființei tale auzim un suspin lung ce povestește fără de vorbe, durerile înăbușite ce ți-au împovărat umerii și ți-au brăzdat fața crispată în spasmul loviturilor îndurate.

Ai ajuns la capătul Calvarului tău și din înălțimea lui dureroasă tu te apleci să ne ascuți vaețele noastre. Și pare-că auzim îndărătul tău șuerul ascuțit al unui sfârc de biciu ce stă să te mai lovească încă. Cnutul?! Și-un zângănit de lanțuri! Că ai răbdat foamea și setea și urgia omenească.

O, zâmbetul tău blând și fața ta distinsă în seninătatea neturburată cu care împietrit, ai răbdat toate, ne-arată calea învățătorei tale...

Tu ne-ai semănat o clipă, în suflete, pacea de-sevărsită, ne-ai înălțat pe fiecare, de-asupra noastră și ai sădit în noi sămânța uitată a unui sentiment ce se stărpise. Jertfa de sine!

Cu ceia-ce ne mai rămâne curat și neatins în inimile noastre mici hărțuite de lupte grele, ne îndreptăm către tine, fratele nostru bun și îngenuchiem alături de durerea ta care a știut să te ridice așa de sus asupra noastră!

Ești tu o minune din basme, vrăjitorul ce a dat de tezaurul lumii și împărțește comorile fără de sfârșit?

Ori ai luptat zi de zi, pe lângă toate greutățile și asupririle să-ți poți agonisi afară de traiul zilnic, bani albi cu cari să ușurezi mai târziu zilele negre ale fraților tăi. — Tu nu ai suferit fără nădejdi. Cuvântul nației tale, a fost lozinca luptei tale de toate zilele. Ai simțit aceasta și în clipa

cea mai amară când în cea mai cumplită surghiunire, tu făceai un apostolat din păstrarea limbei micii tale, atunci când pe fuși îmbărbătați pe frații tăi alăturați unor acelorași înghenunchieri și le strecurai pe ascuns cărți de rugăciune, în lipsă de alt cuvânt și lectură românească.

Și nu au fost asupriri, nu au fost brutalizări și cruzimi în stare, să slăbească un moment neînfrânta tărie a sufletului tău mare, oțelit și mai mult pentru biruință. Ai umblat pe poteci colțuroase și spinoase, prin bezne și vifore, dar în ființa ta, nu s'a domolit nici cât ai clipi din ochi ardoarea fierbinte, ce-ți ținea aprinsă fără încetare lumina vie și curată ce te călăuza către neamul tău oropsit.

Putea-v'om noi oare măsura forța nebiruită a tăriei tale sufletești și cum să știm noi prețui faptele tale de indefinită valoare? Vino, arată-te nouă și spune-ne sfatul tău înțeleptesc ca urmând calea ta, pe urmele tale să ajungem a fi un suflet ca al tău. Tu care ai trăit o viață întreagă în mijlocul unei urgii unde nu ți-a fost îngăduit să ai în jurul tău, nici altar de închinăciune, nici templu de învățătură în scumpa ta limbă strămoșească. Și ți-ai făcut altar supt stele, pe un colț de piatră ori pe țărâna înghietată.

Nici lanțurile robiei, nici cnutul, nu ți-au putut răpi și închide școala ce o purtai cu tine însuși, voința de fier în dragostea nețărmată de a-ți păstra neatinsă limba ta românească, chiar de ai fi plătit-o cu viața ta.

Tu ai fost învățătorul și tot tu discipolul și ceice au trăit în atingere cu tine ca și tine s'au

precum ne spune însuși — »a ținut totdeauna sus steagul partidului național«, ne spune prin un organ de presă ungurească că astăzi părăsește partidul național român. Am fi dorit din toată inima să înțelegem mai mult și mai multe din declarația sa, dar ne-au fost peste putință. Părintele Mangra ne asigură prin șirele acuzatoare și polemice ale declarației sale că și pe cărările cele nouă, pe care a apucat singur »va dovedi că numai binele neamului său urmează«. Avem prea multă stimă pentru un amic, care de 30 ani ne-a fost tovarăș credincios, pentru a ne îndoi astăzi de sinceritatea dorințelor sale. Dar nu aceste sentimente formau obiectul nedumeririlor noastre în momentul despărțirii. Părintele Mangra a făcut până acum și a lăsat ca faimele despre viitoarea sa atitudine politică să și facă în toată voia drumul lor.

Eram deci în drept ca în momentul când dânsul află de bine a vorbi să lămurească pe deplin mai ales pe conașionarii săi, nu sentimentele sale, ci anume îndemnurile sale politice, cari l-au silit să se despartă de noi. Întrebarea firească ce și o pune fie care român este: Părintele Mangra a ținut totdeauna steagul partidului național sus, pentru ce îl părăsește acum? Căci nimeni nu-și poate închipui că deodată cu părintele Mangra trece și steagul partidului național român în tabăra guvernamentală! După cuprinsul declarației sale făcute nici o bucată mititică din acest steag n'a rămas în mâinile sale. În tabăra în care a intrat amicul nostru are să se întâlnească nu numai cu grofi și miniștri puternici ci și cu oameni mai mărunți, cari se scutesc acolo de vijelia vremurilor. Îndesebi se va întâlni și cu vre-o câțiva români, cari însă au meritul a nu fi ținut niciodată la steagul partidului național. Se pune părintele Mangra în rând cu Burdia, Șeghescu și Moldovan Ghergheli, sau se separă de ei, și prin ce? Declarația sa lasă și această întrebare fără răspuns.

Este adevărat că »guvernul Khuen a în-

scris în programul său pacea între naționalități« și să admitem că »a făcut primul pas în acest sens când s'a hotărât în mod serios să examineze plângerile noastre«. Dar și partidul național român a făcut al doilea pas, când s'a hotărât a lua o atitudine expectativă. Această atitudine a partidului național român nu numai că nu împiedică înțelegerea dorită și de Părintele Mangra, ci soarta ei o încredințează întreaga guvernului, precum trebuie să și fie. Din o »examinare serioasă a plângerilor noastre« poate să rezulte multe lucruri și eventual și nimic. Părintele Mangra prin părăsirea steagului, la care a ținut 30 ani, nu face deci al doilea, ci *ultimul* pas, pe care nu el singur ar trebui să-l facă, ci poporul românesc. Așa precum ne declară părintele Mangra face »al doilea pas«, noi pe lângă cea mai mare bunăvoință nu vedem decât primul pas spre dezertare.

În situațiunea politică actuală a Ungariei ne-am fi putut închipui o diferențiere de păreri printre români în direcțiunea a ne apropierea de guvern mai mult decât ne-am apropiat. Ne-am fi putut închipui ca unul dintre noi, care este în măsură să cunoască mai de aproape rostul lucrurilor politice, să se rupă dintre noi și să meargă, firește pe răspunderea sa proprie, alte drumuri decât ale noastre tuturor ceștialți. În aceste închipuiri însă nimeni dintre români nu putea să intre în partidul guvernamental decât *cu programul național românesc*.

Dacă Părintele Mangra și-ar fi făcut această rezervă indispensabilă, ar fi câștigat un titlu la examinarea serioasă din partea românilor a procedurii sale. Dar despre programul național român declarația Părintelui Mangra nu cuprinde nici un cuvânt.

Greșeli se fac și pe terenul politic tot așa de ușor ca pe alte terene. Străduința noastră a tuturor trebuie să fie a recunoaște greșelile și a le îndrepta. Conducătorii poporului mai ales să râvnească la aceasta

virtute a recunoașterii și îndreptării greșelilor făcute.

Poporul românesc își urmează calea sa înainte; el poate să fie ținut în loc pentru un moment prin o desorientare a unuia sau altuia dela cârmă, dar el știe să cunoască greșelile, să le judece și să le îndrepteze. Judecata lui este totdeauna riguroasă și fără apel pentru cei ce fac greșeli și nu și-le îndreptează. În luptele sale politice poporul românesc n'are să renunțe niciodată a-și păstra individualitatea sa, pe care va ști să și-o apere în toate împrejurările și cu toate mijloacele. Cei ce cred că s'ar putea găsi o formulă, prin care luptele noastre ar putea fi date supt alte semne decât cele naționale românești, — se înșală.

La America! Șeful serviciului de frontieră dela Șopron a înaintat zilele aceste ministrului de interne raportul său despre emigrările din comitatele de dincolo de Dunăre: Sopron, Moson, Vas și Zala.

Tabloul statistic ce ni se prezintă e extrem de trist: în cursul anului trecut, numai din aceste 4 comitate au emigrat 36.775 de inși! La 812 emigranți li s'a refuzat trecerea frontierei, fiindcă nu-și făcuseră încă serviciul militar.

Aproape 40.000 de cetățeni din numai patru comitate!

Tabloul statistic prezentat ministrului de interne se ocupă, firește, și cu cauzele acestor emigrări în masă și între cauzele principale însușă cechilul și eternul pretext: *îndemnul agenților de emigrare!*

La nedreptățile și volnicile ce au să le sufere cetățenii țării nu se gândește nimeni... Mai ales nu cei cari ar avea datoria să se gândească.

Maj. Sa la Budapesta. Din Budapesta ni-se telegrafiază că Maj. Sa va sosi la Budapesta în 12 Mai și va sta în capitală 5 săptămâni.

păstrat ceace tu i-ai învățat să fie, fiii buni ai neamului lor.

Și fiindcă acum, așa de pe neașteptate, ai plecat din ceața depărtărilor tale triste venind să ne ascuți glasul păsurilor noastre, mai presus de faptele tale măriminoase, lasă-ne să cunoaștem un pic din ființa ta neasemănată ca să învățăm școala înaltă a naturei tale neînchipuit de fericite. Spune-ne cum să știm fi tari, curagioși, mari, înșfârșit arată-ne ceiace numele tău singur nu ne spune îndeajuns, învață-ne cum să ne desbrăcăm de slăbiciuni, cum să ne iubim aproapele și cum să putem fi buni. Căci dacă bunătatea se zice că este un reflex din cer în om, faptele tale, Vasile Stroescu, ne arată că reflecsele cerului s'au pogorât în aureolă asupra capului tău!

Nu ești o minune din basme, nu ești amăgire, fratele nostru bun, ci așa cum te-ai arătat nouă în haosul nostru de lupte, slăbicuni și învrăjbi, numele tău simplu ni se sapă adânc, adânc în suflete și faptele tale ne trezesc un cult adevărat, aproape sacru pentru ființa ta, căci în zilele noastre de azi, tu ești un sfânt!

Mark Twain.

Pășurile sufletești ale d-rei Aurelia.

Întâmplările ce vi-le povestesc, le-am aflat din scrisoarea unei domnișoare tinere, care locuiește în marețul oraș San Jose. Această domnișoară îmi este cu desăvârșire necunoscută; iar scrisoarea este subsemnată Maria Aurelia, — atât și nimic mai mult. Poate că este un pseudonim, dar aceasta nu face nimic: biata domnișoară are inima cernită de nefericirile ce i s'au întâmplat; și apoi păreri contradictorii ale unor prieteni, mai mult sau mai puțin cu minte, și ale unor dușmani, mai mult sau mai puțin răi, au aruncat-o într-o așa confuzie, încât nu mai știe cum să iasă din pășurile sufletești de care se simte apăsată, cu puțină nădejde de scăpare. În această încurcătură se îndreptează spre mine și mă roagă să i vin în ajutor, și câte le spune le spune astfel încât ar îndușoșă și inima unei statui. Ascultați trista ei istorie:

»La vârsta de șasprezece ani, scrie ea, întâlni și începu să iubească, cu toată puterea unei inimi infocate, pe un tânăr din New Jersey, pe care-l

chema William Breekinridge Carnthers și care era cu șase ani mai mare decât dânsa. Se logodiră cu învoirea părinților și prietenilor, și la început părea că viața lor se va deosebi printr-o lipsă de suferințe, puțin cunoscute celor mai mulți oameni.

Da la urmă se schimbă norocul. Tânărul se îmbolnăvi de un vărsat din cele mai cumplite. Când se sculă din pat, fața-i era clupită ca un ciur și frumusețea în veci pierdută. Ce făcu Aurelia? Cea dintâi pornire a ei, se înțelege fu de a rupe legătura cu el. Însă o apucă mila de sârmanul ei adorator și ceru numai o mică amânare, pentru a se putea obicinui cu noua înfrățire a lucrurilor. Nunta fu amănată peste trei luni.

Chiar în ajunul zilei hotărâte pentru serbare, Breekinridge, uitându-se la un balon care se înalță, căzu într'un puș și-și frânse piciorul pe care trebuia să i-l tale de-asupra genunchiului. Ce făcu Aurelia? Se înțelege că iarăși îi veni gândul de a rupe relațiile cu el; dar iarăși iubirea rămase biruitoare; se mărgini dar a amâna din nou nunta, spre a da timp logodnicului să-și redobândească sănătatea.

Și iarăși se năpusti asupra bietului băiat! el

FABRICA DE OBLOANE
JALUSINE DE ESSLINGEN
CONTRA RAZELOR SOLAR
ȘI STORURI

RONA
ERNÓ
BUDAPEST
TELEFON 23-85

IZABELLA
UTCZA 47.
TELEFON 23-45.

Luptele electorale în Bosnia. Comitetul executiv electoral al amploianților a ales în înțelegere cu organizarea națională sârbească pe următorii domni ca candidați în clasa 2 a curiei I sârbo-ortodoxe:

Petru Todorovici, prefect în pens ; Dr. Diogen Petrovici, mare proprietar, Stefan Grdjici, profesor gimnazial i. P. și Dr. I. Simici, arhitect. Din partea organizației naționale sârbești au fost aleși și primiți de comitetul amploiaților următorii candidați: Risto H. Damianovici, comerciant, Voislav Šola, mare proprietar, Svetozar Ciorovici, publicist (literat) și Mateiu Popovici, preot.

Așadar toți alegătorii sârbi și ceilalți alegători de legea ortod. orient. în curia I, clasa de-a-va vor alege în 23 Maiu pe acești opt candidați, deoarece întreaga țară e numai un cerc electoral. Astăzi deja se trimit apelurile către alegători, din partea organizației naționale sârbești, și separat din partea comitetului amploiaților.

Amintim încă că candidatul prim Petru Teodorovici e fiul învățătorului din Glogon (Banat), iar Dr. Diogen Petrovici e fiul decedatului milionar român macedonean din Sarajevo. Ambii candidați se dau însă de sârbi adevărați. Ceilalți opt candidați sânt sârbi autohtoni, doi din Mostar, unul din Tuzla, unul din Vlasenița și restul e din Sarajevo.

Ședință de noapte — în Croația. Partidul starcevician a pornit împotriva guvernului croat, în fruntea căruia stă banul Tomasić, o obstrucție nemiloasă, profitând de discuția proiectului de buget.

Ședința de ieri a ținut toată noaptea până azi dimineață și a fost bogată în scene furtivoase. Banul Tomasić și-a ridicat și el cuvântul luând în apărare funcționarii săi și amenințând opoziția că va disolva dieta, dacă vor face cu neputință desbaterile liniștite.

Proiectul despre îndemnitățile bugetară a fost primit apoi și în a doua citire. Ședința s'a suspendat până la orele 11, când s'a primit proiectul și în a treia citire.

Din România.

Instrucția țăranilor. Ministrul de război al României generalul Crainiceanu luând cuvântul în camera deputaților, a stăruit cu energie p ntru instrucția țăranilor la sate, rostind următoarele cuvinte adevărate:

»Și pentru ce aceasta, dlor deputați? Pentru că instrucția țăranului e instrucția armatei, pentru că buna stare sanitară a țăranului este țaria armatei.

În legătură cu aceasta, să-mi dați voie, dlor deputați, a vă anunța că în legea de recrutare, pe care, după cum ați văzut, trebuie să o depun la toamnă, spre a mări efectivul nostru la recrutare, s'a încris o dispoziție în sensul de-a asigura mai întâi instrucția țăranului.

S'a prevăzut anume că săteanul care face clase primare rurale, să dobândească o reducere de serviciu. În loc ca părinții să fie, ca astăzi, forțați prin amenzi a-și trimite copiii la școală, ei să fie îndemnați la aceasta prin o reducere de serviciu a fiilor lor cari vor dovedi că au căpătat în armată instrucția militară completă și se vor lega că se întorc la căminul lor, pentru a căuta pământul, iar nu să rămână în orașe.

Găsesc, dlor deputați, că prevederile din legea actuală, ca absolvenții a opt clase de liceu să aibă o reducere de serviciu de un an, care nu există nici în Franța, țara cea mai democratică, este în țara noastră un privilegiu, și atunci trebuie să se bucure de o reducere de serviciu și sătenii. (Aplauze).

Conștiința ce o pun eu în acțiunile mele mă face să mă tem de d. Tache Ionescu. N'am nimic de ascuns, nici la ministerul de război, nici în orice afacere militară. Deschid ușile ministerului dlui Tache Ionescu ca să vază orice, însă numai cu o condiție: să nu facă politică cu mine, să nu facă politică cu ministerul de război, să nu facă politică cu armata.

Recepția ministrului Spaniei la Palat. Regele Carol al României a primit ieri, la orele 12, la palat cu ceremonia lui obișnuit pe domnul Manuel Maledo, ministrul Spaniei la București.

Împreună cu noul ministru au fost primiți la palat și domnii L. Landa, secretar de legație și R. I. Bagner, însărcinat de afaceri.

Recepția s'a făcut în prezența Altețelor Lor Regale Principilor Ferdinand și Maria, a d-nului Al. Djuvara, ministrul afacerilor străine și a Curților militare regală și princiară.

D. Maledo a prezentat M. S. Regelui scrisorile de acreditare din partea Regelui Alfons al Spaniei și a rostit un scurt discurs, spunând că se simte fericit de a fi trimisul Suveranului său pe lângă M. S. Regele României.

Suvernul român a răspuns mulțumind și afirmând că simte o adevărată satisfacție de a vedea Spania reprezentată în România printr'un ministru plenipotențiar.

D. Manuel Maledo a prezentat apoi M. S. Regelui personalul legației spaniole.

Recepția s'a terminat la ora 1 d. a.

Ministrul Spaniei împreună cu personalul legației au fost conduși cu trăsurile palatului la otelele Bu'vevard.

La sosirea și plecarea ministrului Spaniei garda palatului a dat onorurile.

Scrisoare din Roma.

O noutate teatrală: »L'amore dei tre re«, de Sem Benelli. — Cine este Sem Benelli? — Căderea lui »Chantecler« în Italia.

(Dela corespondentul nostru).

Roma, 20 Aprilie st. n.

De mult, dela ultima piesă a lui D'Annunzio, *Fedra*, în Italia n'a fost așa de mare fierbere literară în așteptarea unei piese de teatru, cum a fost în ultimul timp în așteptarea *Dragostei celor trei regi* — *L'amore dei tre re* — a lui Sem Benelli, care s'a reprezentat pentru prima oară alaltăieri pe vremea teatrului comunal *Argentina* din Roma. Și nu numai literații și amatorii de literatură au fost în fierbere, dar și mare public, acela care cunoaște și prețuiește pe Sem Benelli, autorul ei.

Origina acestei fierberi este locul de frunte ce Sem Benelli l-a căpătat în literatura italiană ca poet cu tragedia *La cena delle beffe* — *Cina glumelor* — care de anul trecut până acum s'a

își pierdu brațul la o explozie de gaz și peste trei luni o mașină de făcut unt îl luă și pe cel stâng. Inima Aureliei fu cu desăvârșire zdrobită prin cele din urmă nefericiri; ea fu cuprinsă de cea mai adâncă mâhnire, văzând că logodnicul ei se duce bucată de bucată.

Simțea prea bine, că, cu sistema aceasta, el nu mai putea ține mult timp; și ea nu va vedea nici un mijloc de a-l opri de pe povârnișul pe care aluneca.

În desperarea ei mai că i părea rău că nu-l luase din capul locului, înainte de a fi suferit scaderi atât de însemnate; se plângea ca un samsar, care, după ce n'a primit vânzarea mărfii cu un preț destul de bun, vede ofertele scăzând și pierderea crescând. Dar inima i puternică rămase și de astă dată neclintită; ea luă hotărârea de a se supune la risipirea, puțin firească, a tânărului.

Încă o dată ziua nunții se apropia și încă odată Aurelia fu înșelată în așteptările ei. Breekinridge fu apucat de brâncă și pierdu un ochiu. Atunci, prietenii și părinții miresei, considerând că avusese mai multă statornicie, decât s'ar fi putut aștepta dela ea, interveniră, cerând ca relațiile să se rupă pentru totdeauna între ei. Însă după câte-va momente de nehotărâre, Aurelia,

cuprinsă de o mărinimie demnă de laudat, spuse că s'a gândit foarte serios la toate aceste, dar nu vede întru cât Breekinridge ar fi vinovat.

Și tot îl mai așteptă; el însă își frânse și piciorul celalt.

Nenorocită fu ziua în care sârmana fată cu desperare văzu pe chirurg luând saoul plin cu carne omenească, pe care ea îl cunoștea așa de bine. Simțea că-i lua o bucată mai mult din logodnicul ei. Nu-și putea ascunde, că obiectul iubirii sale se micșora într'un mod simțitor. Dar și de astă dată se împotrivi tuturor dojenirilor familiei sale și rămase hotărâtă.

În sfârșit, toate erau gata spre a-i împreuna. Dar nu! Încă o calamitate! Un singur om fu scalpat de indieni sălbateci, în anul trecut, și acel om a fost William Breekinridge Carnthers dela New-Jersey. Se întorcea tocmai dintr'o mică călătorie, cu inima plină de încântare, când pierdu pentru vecie podoaba capului cu pielea cu tot. În acest cîas de amărăciune își afurisi soarta, care odată cu părul nu-l luase și capul.

În sfârșit, Aurelia se găsește într'o mare încercătură sufletească. Ce să facă? Ea tot iubește pe Breekinridgeul ei. Dar familia se împotrivesc din toate puterile la cununia lor, de oare-ce el n'are avere și a perdut orice mijloc de a între-

ține casa prin munca lui. Ce să fac? Întrebă ea cu o grijă care îi strânge inima.

Întrebarea e cam delicată. E vorba de fericirea întregii vieți a unei femei și a aproape a trei sferturi dintr'un bărbat. După părerea mea, răspunderea ar fi prea mare, dacă a-și povățui-o în alt chip, decât prin niște propuneri cam departe. Oare n'ar trebui acest tânăr reîntregit spre pildă? Dacă Aurelia are de unde cheltui, să se încerce a da iubitelui ei invalid brațe și picioare de lemn, un ochi de sticlă, o perucă, în sfârșit toate cele ce lipsesc. Apoi să i încuviințezi o nouă amănare de trei luni, care va fi cea din urmă; și dacă după acest timp nu și-a frânt vre-un alt membru esențial personalității lui, atunci să se mărite cu voea lui Dumnezeu.

»Cu acest chip nu sântei prea expuse, domnișoară. Dacă domnul Breekinridge urmează tristul său obicei de a se vătăma la fiecare prilej, atunci la încercarea viitoare va pieri cu desăvârșire; toate greutățile vor fi atunci înlăturate. Picioarele de lemn și celelalte membre artificiale rămân văduvei. Nu pierdeți decât cea din urmă bucată dintr'un soț iubit dar nefericit, care cu cea mai sinceră bunăvoință nu se poate împotrivi unei aplicări interesante, dar primejdioase. Încearcă dar, Mario-Aurelio, încearcă! Mult și a-

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

reprezentat în Italia de peste patru sute de ori și care a fost tradusă și în franțuzește și jucată cu mult succes la Paris de Sarah Bernardt.

Italia toată a fost în mișcare, și toate orașele principale, au trimis reprezentanți expro ai gazetelor mai importante, ca să asiste și să comunice rezultatul primei reprezentații. Așteptarea a fost încoronată de succes, și lumea toată aplaudă și preamărește pe poetul Sem Benelli care și-a înălțat situația sa a tistică de poet dramatic.

De mai mulți ani, Sem Benelli scrie pentru teatru, și dacă primele sale debuturi nu au fost apreciate, acum însă, situația sa morală și materială îl pun în poziție să poată lucra în tihnă și stând pe rozele triumfului său, să poată da noi și valoroase lucrări dramatice.

De student, Sem Benelli a făcut prima sa piesă, pe atunci pe când era încă în liceu, dar soarta a făcut să-i moară tatăl și poetul redus la necesitatea de a munci ca să trăiască, și-a spânzurat lira în cul și s'a făcut meșteșugar: împreună cu un prieten pictor, sărac ca și el, au început să lucreze lemnăria ca să poată să trăiască de azi pe mâine. Le mergea bine, și multe din mobilele lucrate de ei ocupă locuri însemnate în saloanele din Florența, dar geniul se ridică tot mereu deasupra materialității traiului, și din când în când lira lui Sem Benelli scotea acorduri dureroase în câte un sonet sau în câte o scurtă poezie.

Când a prezentat teatrului *Argentina* din Roma *La Cena delle beffe*, un strigăt de admirație și de stupeoare s'a ridicat din piepturile tuturor celor ce au văzut-o, și măiestria versurilor, muzica vorbelor, interesul ce captivază de la începutul până la isprăvitul tragediei, simplitatea rimelor și uatulețea cu care se desfășoară tragedia în cele patru acte scurte și concise, au dat lui Sem Benelli dreptul de a se număra printre primii poeți dramatice ai Italiei de azi.

Se înțelege de ce, astăzi, *L'amore dei tre re* a fost așa de așteptat și așa de mult interes a ridicat în Italia.

Și succesul acestei noi lucrări a fost desăvârșit. Sem Benelli în această tragedie, ajunge la concepții Shakesperiane, iar limba este așa de limpede, așa de puțin forțată, încât ascultând această tragedie, nu ai senzația de a asista la o piesă în versuri, ci la o piesă în proză, o proză anevoioasă și sonoră.

Și în contradicție cu marele succes al unei piese italiene, avem la ordinea zilei căderea celebrului »Chantecler«.

Bietul »Chantecler«! O fi făcut dânsul mai bine de un milion cu reprezentațiile prin Europa — cel puțin așa am citit în »Tribuna« — dar în

Italia, în afară de suma de bani, piesa nu a cules decât... fluierături. O tristă epopeie a avut bietul »Chantecler« în Italia: pentru prima dată s'a reprezentat la San-Remo. Lumea a aplaudat la actul întâi și al doilea, a căscat la al treilea și s'a plictisit la al patrulea.

La Genova, primele acte au fost ascultate cu buna voință; la ultimul însă, lumea s'a sculat și a plecat din teatru.

De atunci, calea lui »Chantecler« a fost tot mai aspră: la Livorno, actul al patrulea a fost primit de publicul plictisit cu morărituri de pisici, cu cântece de cocoși și de găini, cu lătrături de câni. Bieții actori francezi au lăsat cortina și au rămas cam pe gânduri.

Dar iată că săptămâna trecută »Chantecler« a cântat la Neapol. Vastul teatru *Politeama* a fost plin cum nu s'a văzut nici odată, însă efectul produs de piesa franceză, într'un element italian în care se rde și se glumește mult și foarte ușor cum este Neapolul, a avut un succes desastroos. Nu numai că lumea a început să facă ca cocoșii, ca găinele, ca pisicile și ca toate animalele, dar a început să fluere, să strige și să urle, astfel că actul el treilea s'a sfârșit într'un sgomot infernal. Când s'a ridicat cortina la actul al patrulea a fost și mai grozav. Lumea nu a mai vrut să asculte și a început să strige și se ceară să se lase cortina. Actorii s'au încapăținat și o parte din public luând parte actorilor a început să aplaude. Atunci fluierăturile și urletele au ajuns culmea și atât au răcnit, până ce actorii au lăsat cortina.

Asfel bietul »Chantecler« a trecut din lac în puț și cam jumuit și cu urechile cam sparte de fluierături, a ajuns la Roma.

Astăzi seară, s'a anunțat prima reprezentație. Cine știe cum o să fie? Vă voi ține în curent, ca o curiozitate ce o prezintă acest mare »Chantecler«, de care se vorbește de mai bine de 4 ani, și care n'a corespuns vilvei ce s'a făcut în jurul său.

Situația politică.

Arad, 23 Aprilie.

Declarațiile dlui Maniu.

Ziarele ungurești din Budapesta aduc azi următoarea informație: O deputațiune de 80 de membri din cercul Vinului-de-jos s'a înfățișat Vineri la d. Iuliu Maniu în

Blaj și l-a rugat să primească din nou candidatura în cerc. D. Maniu a declarat că primește candidatura și că e hotărât să continue lupta pe baza programului național românesc. Trecând la situația politică d. Maniu a spus următoarele:

— Cea mai de căpetenie și totodată cea mai arzătoare trebuință pentru români e menținerea partidului național român și o solidaritate desăvârșită. Interesul țării cere necondiționată înfăptuire a votului universal, egal și secret. Guvernul care ar cuteza să falsifice reforma aceasta mare, s'ar izbi de rezistența cea mai energică a partidului național român. Intreaga țară primise la început cu simpatii guvernul actual, în credința, că voiește să inaugureze o epocă democratică, țara însă s'a înșelat în așteptările ei. Se pregătește reînvierea unei noi epoci țiszaiszte, care ar împinge țara iarăși în vechile mizerii și tulburări. Acestei încercări partidul național român i-se va opune din răspuțeri. Nu va fi nici pace și nu se vor putea satisface nici trebuințele statului, până când reformei electorale nu i se va da o deslegare favorabilă.

— Nu-i adevărat — a continuat d. Maniu — că partidul național român ar fi încheiat vre-un pact cu guvernul: atitudinea echivocă ce manifestă guvernul în chestiunea reformei electorale, exclude chiar în principiu aceasta. Eu și partidul din care fac parte, nu ne vom putea înțelege decât numai cu un astfel guvern ori partid care e războinic și aderent sincer al reformei democratice, care e chemată să primenească stările din țară.

Justh amenință.

Judecând după învierșunarea mereu crescândă a șefului celei mai declarate opoziții, în viitoarea cameră va înflori ca și în trecut obstrucția, ba se pare că se va manifesta mai vijelioasă chiar ca până aici. Justh agită acum în săculme, — într'un mediu deci unde bătăria e în patria sa și n'avem de ce să ne mirăm de vulgarismul aproape pornografic la care recurge ca la cel mai efectiv mijloc de propagandă șeful independenștilor. Acest mijloc aparține deopotrivă tuturor partidelor ungurești și el caracterizează în-deajuns nivelul sufletesc al trușnicilor noștri compatrioți. Iată un crâmpel din vorbirea pe care a rostit o Justh ieri la Sepsisângeorgiu:

— Nelegiuirile săvârșite de guvern ne îndreptătesc pe deplin să i facem cu neputință orice

dânc m'am gândit și numai acest mijloc de scăpare îl văd. Breckenridge, de sigur, ar fi făcut mai bine să-și frângă gâtul din capul locului; însă nu-i poți imputa, că a vrut să fie mai mult timp și că i-a plăcut mai bine să se piardă bucată cu bucată, decât tot cu toptanul. Trebuie în totdeauna să căutăm partea cea bună din împrejurări și nu trebuie să ne supărăm pe nimeni. Vă rog să nu uitați să-mi trimiteți și mie o carte de înștiințare, la orice întâmplare.

Dar, o! sârmana mea domnișoară, acum mi-a duc aminte: dacă s'ar întâmpla să aveți o droaie de copii, supuși cu toți acestei ciudate aplecări a tatălui lor!

Chibzuiți, rogu-vă. Căci, zău aceasta merită o adâncă chibzuire!«.

Istoria unui băiat rău-crescut.

Era odată un băiat foarte rău, pe care-l chema Gaga. Băieții cei răi, de prin cărțile micilor biblioteci ilustrate pentru copii, purtau mai totdeauna numele Radu sau Ioan; pe acesta îl chema Gaga. E foarte curios lucru, dar e tocmai cum vi-l spun.

Cel mai mulți dintre acești băieți răi au prin cărțile micilor biblioteci ilustrate pentru copii o mamă evlavioasă și ofiticoasă, care bucuroși și ar așterne culcușul în mormânt, dacă nu și-ar lubi atât de mult pe nerecunoscătorul său copil. De sigur că ați băgat și d-voastră de seamă, că mai toți copiii au o sermană mamă, cea mai bolnavă dintre toate mamele, care își leagă copilul cu dulci cuvinte tânguitoare, îl adoarme în sărutări și, punându-se în genunchi lângă patul lui, plânge. Istoria ștrengarului este cu totul alta. Nu-l chema nici Radu, nici Ioan; îl chema Gaga, și mamă sa n'avea nici cea mai mică boală de plept. Era mai de grabă tare și vo nică decât slabă, și de loc evlavioasă. Nici nu își prea bătea capul de purtarea lui Gaga și spunea, că, dacă și-ar frânge gâtul, n'ar fi vre-o pagubă. În totdeauna îl bătea pentru a-l adormi, și nici odată nu-l adormea cu sărutări. Avea și obiceiul de-l trăgea de urechi, de câte ori pleca de acasă.

Odată acest băiat uricios fură cheia cămării și se îndopă că o mare porție de dulce. Inșă nici grozava muștrare de cuget și nici un glas nu-i șopti: Oare bine e să nu ascuți de mamă? Unde ajung băieții cei răi, care pe ascuns lau dulceșurile sârmanelor mame bolnave? El nu-și jură că

nu va mai face una ca asta, nu se duse să ceară lertare dela mamică-sa; ea deci nu putu să-l binecuvinteze cu lacrimi de fericire în ochi și cu vocea tremurândă de înduioșare, precum se întâmplă regulat în cărțile pomenite mai sus. Nu găsiți lucrul acesta din ce în ce mai ciudat?

Gaga mânâncă dulceață, își zise în vorba lui grosolană și stricăță, că era a dracului de bună; apoi începu să răză și mai adause: că baba are să strâmbe din nas, dacă va da peste această posnă. Când dete ea peste posnă, el susținu că n'a făcut el... Ea însă îi trase câteva palme și atunci el începu să plângă. Tot ce i-se întâmpla acestui copil era într'adevăr foarte curios. Nimic, dar nimic, nu i-se întâmpla ca la ceilalți băieți răi din micile biblioteci ilustrate pentru copii.

Odată se duse să fure mere. Mare minune! Nu-și frânse nici un braț. Vă încredințez că nu căzu și nu-l îmbucă cănele cel mare. Nu rămăsese în pat o mulțime de săptămâni, nu se căi și nu se făcu mai bun. Fură mere, câte voi, le mănâcă și nu avu nici o muștrare. Nu avu nici măcar colici. Era lucrul cu totul deosebit. Lumea nu se poartă așa în acele duioase cărțile cu scoarța zugrăvită, în care vezi niște băieți cu pan-

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toaleta în 3 părți 400 coroane. Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocneli separate, în oricare parte a Ardealului. În provincia la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă!

pentru că dela Székely și Réti fabricanți de mobile în Marosvásárhely,

activitate și să-l măturăm din cale, dacă — ceia ce nu cred — am reprezenta numai o minoritate în cameră. Putem fi liniștiți, — guvernul va avea o viață foarte scurtă. Am însă convingerea tare că noi vom obține majoritatea și atunci se vor putea duce cu toții acolo unde-i trimisese odinioară Rigó Ferencz (!). Iar dacă — ceia ce de altfel nu cred — am avea totuși numai o minoritate vom face o opoziție de care nu s'a mai văzut în camera ungară. »Trabanții« vor trebui să piară deja în cea dintâi săptămână după alegeri, căci e cu neputință, ca drepturile naționale să fie date pradă mijloacelor nelegale și teroarei.

— Khuen crede că poate să facă și la noi ce-a făcut în Croația, unde la porunca Vienei a asmuțat pe toți împotriva noastră. Același Khuen stă azi în fruntea guvernului, care apare totdeauna acolo decâteori e vorba de a face ceva contra națiunii ungurești. Întâiul său rol și l-a început cu conștientă, astfel voi d să-și îndeplinească scopurile nelegale. De epăia lui Tisza va fi amară, dacă crede că națiunea i a uitat deja crimele. În alte țări ar fi trebuit, pentru mișeleșul și antic constituționalul său atentat, să moară pentru viața publică și ar fi trebuit să emigreze.

Popularitatea fragilă a contelui Tisza se sfârșea pretutindeni pe unde trece Justi și lozincă votului universal a trecut de-acum și în conștiința săcuimii.

Agitații politice.

Ziua de mâne va fi iarăși o zi politică agitată. Aproape toți șefii de partid vor fi în provincie pentru a lămuri, înaintea alegătorilor, situația politică, — poate numai Kossuth va rămânea acasă, fiind bolnav. *Návay* va vorbi la Timișoara contele *Apponyi* la Zsemboya, contele *Tisza* la Sătmar, fostul secretar de stat *Tóth János* în Mezötur.

Campania electorală.

Un primar brav

Ni-se scrie din cercul Iosășelului:

În preajma alegerilor toți notarii și pretorii își arată forța și influența ce o au asupra comunelor — și terorizările se țin lanț. Spre ilustrare servească cazul următor:

taloni vișinii și niște coconițe duioase cu obraji întocmai ca fața pantalonilor.

Odată Gaga șterse briceagul stăoanu său, și când li veni teama de pedeapsă și de arest, li ascunse supt căciula lui Tudorache, fiul săracei văduve, copilul cel mai bun și de model, care asculta întotdeauna de mamă-sa, nu mințea nici odată, își știa cu mare regularitate lecțiile și urma neobosit la școala de Duminecă. Când căzu briceagul din căciula Tudorache se înroși și și plecă capul ca supt povara faptelor. Atunci stăpânul sări pe el, strigându-i: »Ai să mi-l plătești, sfânt prefăcut ce ești!«. Dar în acest moment solemni, nici un bătrân nu și interpușe părul lui alb, ca coada unei găinuse, nici vocea lui trăgănată ca vocea popii dela liturghie. Nu, nici un mosneg venerabil și lung la vorbă nu spusese învățătorului nehotărât: »Lasă pe acest copil! Iată groaznicul făcător de rele! Trecând pe aici pe nevăzute, am fost martorul furtișagului. Nu; istoria e din ce în ce mai curioasă. Pe Gaga nici un moment nu l prinse frica. Bătrânul obișnuit din cărțile de povești nu luă de mână pe Tudorache cel bun, nu spuse că un astfel de copil e vrednic de protecție și nu i propuse, luând o prisă de tabac, să intre în casă la el; pentru a-i mătura odaia, a-l aprinde focurile, a-l tăgăla, a-l tăia lemnele, a studia dreptul, a ajuta neveste-sei la gospodărie, a se juca în vremea ce i mai rămâne, a câștiga cinci lei vechi pe lună și a fi cu desăvârșire fericit. Acestea fără îndoială s'ar fi întâmplat așa în acele cărți, însă de astă dată se petrecură lucrurile cu totul altfel. Pe copilul cuminte îl bătură, îl făcură hoț, și Gaga își frecă mâinile de bucurie, fiindcă, vedeți d-voastră, Gaga

Harnicul birău (primar) din comuna Ociu a mers la notarul cercului Szerényi (pe care numele nu-l arată a fi sârb de origină) și l-a rugat să-i deie lista alegătorilor. Mâhnit de îndrăzneala bunului român *Nistor Ciorogar*, l-a provocat să iasă afară! Birăul imediat s'a dus la pretorul și i-a predat sigiliul comunal și și-a dat abdicarea din serviciu. Trăiască mulți ani fericiți fratele nostru *Nistor Ciorogar*, să dea D-zeu ca toți primarii să urmeze exemplul lui.

Voinicie.

Candidatul naționaliștilor șvabi în cercul Sankt Gotthardt — cunoscutul publicist *Edmund Steinacker* anunțase autoritățile că Dumineca își va rosti vorbirea de program. Pretorul acestui cerc — candidatul lui *Steinacker* e fostul ministru-președinte *Széli!* — i-a adus însă la cunoștință că nu poate permite ținerea acestei adunări — fiindcă toți jandarmii cercului sânt concentrați la *Körmend*, unde contele *Tisza* avea să țină un discurs!...

Pretorele a oprit o adunare fiindcă jandarmii trebuiau să-l apere pe contele *Tisza!*

Campania electorală a șvabilor.

Lovrin. Candidatul naționalist german al acestui cerc, *Dr. Kremling* și-a început turneul în comunele cercului său, primit pretutindeni cu mare însuflețire.

Alegătorii români ai acestui cerc li dau tot sprijinul, pentru a duce la izbândă steagul ridicat de naționalii șvabi. »*Deutsch ungarischer Volksfreund*«, organul partidului german, aduce laude alegătorilor români, admirând însuflețirea și energia cu care luptă pentru idealurile lor naționale.

Lipova. Candidatul naționaliștilor șvabi d-nul *Oreñdi* își va începe turneul pe la începutul lunii viitoare. Pretutindeni e așteptat cu nerăbdare.

Alegătorii români li vor da tot sprijinul.

Organizarea noastră în Sătmar.

Ni se scrie:

Cu deosebită mulțumire sufletească vă comunicăm că *partidul național românesc s'a organizat în comitatul Sătmarului.*

nu putea suferi pe copiii cumiți. Spunea că-i ieșiau pe gât aceste păpuși de zahăr, acești smeriți prefăcuți, acești mici buni de tuns, acești papă-lapte.

Asemenea vorbe sânt foarte măhnitoare, însă obraznicul de copil nici odată nu spunea a'tele.

Dar mai curios este că într-o Duminecă pe când îl căutau părinții ca să l ducă la biserică, el fugi, se puse într-o luntre și nu se înecă, apoi pescui și nu fu trăsniț de fulger. În acele admirabile cărți, cu care petreceți atât de mult, nici nu se poate ca copiii, cari în loc de a merge la biserică, se duc Dumineca cu luntrea, să nu fie cuprinși de vre-un vârtej de apă, și să nu se înnece; dacă apoi vreau să pescuiescă cu undița, e de neîgăduit că trebuie să fie trăsniți. Cum se face oare, că acest Gaga să fi scăpat din toate primejdiile cele mai neapărate? Miare taină!

Gaga trebuie să fi avut vre un talisman; nici nu se poate explica altfel norocul lui ne mai pomenit. Nimic nu se întorcea împotriva lui. Când era vre-o menajerie în oraș, el da totdeauna elefanților tabac, dar nici odată nu l au sucit gâtul cu proboscida lor.

Voinic, se învățea pe lângă sticle cu vutcă și nu înghițea nici odată din greșală spirt! Fura pușca tată-său, mergea la vânatoare, și pușca nu îi smulgea cele trei degete dela mâna dreaptă. Zugrăvea caricatura nașului și a nașei (chipuri blăstămate) și nu se otrăvea cu colorile. Odată în mânia lui, trase un pumn surioarei sale, drept în nas; sora lui nu zăcu lungile zile ale unei

în sfârșit să trezește și acest ținut, unde până aici abia auziai de câte o manifestare națională. Chiar și la petrecerile aranjate de români, »săr-dăș-ul nu lipse«; lucru pe cât de trist pe-atât de neînțeles. Să sperăm că toate relele vor înceta, iar Sătmarul mult criticat ajunge-va alături de acele comitate, unde românii își cunosc datorita sfântă!

În 18 a l. c. s'a ținut organizarea partidului național român din cercul electoral Cingir, în comuna Dob (Szamos-Dob) supt președinția valorosului protopop *Mihail Ciurdariu*.

A fost o manifestare națională din cele mai frumoase! Mulțime de preoți, în frunte cu părintele *Dr. Constantin Lucaciu* candidatul de deputat al cercului Cărășeu, popor chiar și din depărtări, veniră să asiste la adunare! S'a început cu sfânta misă »Pre Tine Dumnezeu le lăudăm«. Un act foarte mișcător: țărani rugară pe dl protopop, ca după misă să-l mărturisească pe toți. Și s'or mărturisit cu toții, țărani și preoți, par' c'ar fi dorit prin asta expierea păcatelor naționale de pânăci.

Adunarea a fost deschisă de veneratul președinte protopopul *M. Ciurdariu*, mulțumind în cuvinte simțite participarea în număr așa de mare, dovedind viu interes pentru cauza sfântă. Firul vorbirii îl reluă apoi dl *V. Ardelean*, făcând cunoscut scopul adunării, care este organizarea partidului național român din cercul electoral. *M-zó Csenger*. A rostit cuvinte însuflețitoare! Deși sântem în minoritate prin aceste părți — spunea — dar tot facem aproape jumătate din numărul alegătorilor! Dorim să formăm o putere, ascultând glasul clubului naț. din *Budapesta* etc.

Părintele *Dr. Constantin Lucaciu* vorbi apoi cu glasul dulce, ademenitor, storcând lacrimi din ochii ascultătorilor! Și ce sfântă e aceea emoție stărnită de iubirea de neam... Spunea, că în Pesta și la grandioasa adunare din Sibiu cum făcutu s'a întrebare și de sătmăreni, cum el li-a spus: de lați cunoaște ce voinici sânt și acei frați ai voștri, cari de și vorbesc un limbaj stricat, ba mulți nu vorbesc de loc dulcea noastră limbă, fiind în contact nemijlocit cu străinii — ei să afirmă de români! E timpul suprem să încete stările triste din părțile sătmărene; să arătăm, că și noi ne cunoaștem și împlinim datoria! Vorbi apoi poporeanul din *Boghîș Gheoghe Tămaș*, care în termeni scurți declară solidaritate întru toate cu conducătorii partidului național.

Mulțumește totodată domnilor pentru interesul ce-l arată țărânilor, și cu mândrie observă, că până'ce domni ești din opinică își iubesc opinica până'atunci nici lor nu li e frică de nimic!

veri întregi și nu muri cu vorbele de ertare pe buze. Nu: ea li trase un alt pumn și nu fu de loc bolnavă. În sfârșit, ștregarul nostru fugi de la casa părintească și plecă pe mare, dar nu se întoarse peste câțiva ani și nu se simți slăgur părăsit înaintea mormântului iubiților săi părinți, înaintea ruinelor casei, care ocrotise tineretea lui. Ba de loc. Se îmbătă ca zece popi, făcu mil de mil de posne, dar nu și făcu nici odată inimă rea.

Cu vremea înalță în vârstă, și înalță la o nevastă, frumoasă femeie, pe legea mea! Avu și mulți copii cu ea. Se îmbogăți în urma mai multor crime, prevăzute în condica penală și a unora neprevăzute. Acum e cel mai mișel în țara lui. E respectat de toți, a ajuns a fi chiar și deputat. Dacă va mai fi cumva vre-o revoluție în Franța sau în Mexico, poate să se facă și împărat.

De sigur că nu se petrec lucrurile astfel în duioasele cărți ale micilor biblioteci ilustrate pentru copii. Dar ce să facem? Trebuie să ne așteptăm la toate și încă și la mai multe în lumea reală.

»Biblioteca pentru toți«. Traducere de *Livia M.*

▼	ANUNȚURI!	▼
▼	se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribuna«.	▼
▼		▼

Furtunoase aplause! Urmează, apoi propuneri diferite, între altele, că în numele partidului azi organizat să i-se trimită o caldă salutare preș. comit. a naț. rom. iubitorului părinte Dr. V. Luca-ciu. Să primește cu însuflețire.

D. Dr. A. Ciurdariu propune, ca să se defigă un termen cât de apropiat pentru proxima adunare, în proporții mai mari, și să fie invitați domnii Dr. V. Luca-ciu, Dr. Ioan Ciordaș și alți luptători bravi! Să primește unanim! Adunarea a doua să va ține în Velés, în scurt.

Terminată partea oficioasă, la ora 3 se servi un prânz bogat la ospitalera casă a doamnei și dlui protopop Ciurdariu, părinții falnicului luptător d. Dr. I. Ciordaș. Îți creștea inima văzând, cum în jurul mesei frumos decorată cu splendide țesături românești țesute de însăș amabila doamnă a casei, intelectuali și țărani închinau cu însuflețire întru binele și prosperarea neamului, deșteptat și în aceste părți!

Se desamorțește deci și Sătmarul, singur Maramurașul doarme, doarme par'că n'ar mai vrea să vază zorile, zorile cari se ivesc deja și pe orizontul întunecat al acestor ținuturi...

Câtă vreme avem mame și soții române, nu ne este frică de viitorul națiunii! Acel viitor va fi de aur! Iată dezastrul Maramurașului: mulți dintre românii de acolo, chiar și fii de preoți, se însoară cu unguroici!

Iubiți-vă neamul fii români!

Trăiască Sătmarul trezit din somnul letargic, trăiască vrednicul conducători!

Cu Dumnezeu înainte!

gh.

Din ținutul Năsăudului.

Din Năsăud ni se scrie:

«Cetind în zările noastre naționale, cu câtă însuflețire s'a început campania electorală în ținuturile, unde partidul nostru național român, a pus candidații de deputat, o legitimă indignare, te cuprinde când vezi, că într'o un ținut din cele mai curate românești — va să zică cu o majoritate de alegări români — nu s'a pus încă candidat național.

Mulți își vor fi pus întrebarea — cu tot dreptul — ce poate fi cauza?

Cum de delegații întruniți la conferință sau clubul electoral comitatens, nu au propus pe nici un candidat național?

Ce considerațiuni — secrete — îi îndeamnă pe factorii competenți, să stea în rezervă?

E drept, că până acum nu a pășit nici un candidat, dar aceea nu poate să însemne, să stai cu mâinile în sân, cu atât mai mult, că la alegerile ultime, candidatul național — spre rușinea ținutului — a căzut față de candidatul guvernului, Ciocan.

Câțiva alegători au cerut comitetului central electoral al partidului național român, să pună candidat oficios al partidului pe d. avocat Dr. Victor Onișor din Bistrița — fostul candidat național la alegerile ultime, — sau în caz de refuz, pe un alt fruntaș vrednic, căci acum har Domnului nu ducem lipsă de ei.

Nu ar trebui să întârzie și să se trăgăneze rezolvirea cererii îndreptățite.

Ai fi gândit, că însuflețirea, care a stăpânit la conferința din Sibiu pe reprezentanții neamului va străbate, precum în alie ținuturi românești și în ținutul nostru, trezind pe unii din cărturarii noștri din amorțirea care îi copleșește, când e vorba, să și arate pe față, nefățarnit, simțemintele curate românești pe cari — cu un fariseism de condamnat — pretind că le ar avea.

Durere, trebuie însă să constați, — că aceia sânt tot cei vechi, copleșiți de spiritul de slugărnice și oportunism, apoi de fățarnicie, că ar vrea să apară și ca români buni și nu s'ar strica nici cu unguri, respective guvernul, cu un cuvânt sânt tot vechi cameleonii politici.

E interesant să vezi pe un astfel de român — de cari să ne ferească Dumnezeu, — cu ce frică așteaptă nu cumva să se ivească un candidat național, să fie adus iarăși în dilemă, ce să facă.

Toată speranța ce o pot avea românii de bine în învingerea cauzei naționale la noi e, că bravul popor își așteaptă cu dragă inimă pe salvatorul rușinei ce au îndurat din cauza indolenței unor cărturari.

Dele Dumnezeu, ca și dorința vrednicilor alegători români din ținutul Năsăudului să se împlinească, spre fala lor și bucuria românilor de bine.

Un abonat.

Candidări ungurești.

Baia-Mare. Impotriva lui Földes Béla (kossuthist) candidează și Schmidt József, secretar de stat în pensie (guv).

Zorlențul-Mare. Impotriva candidatului naționalist român d. Dr. Gheorghe Popovici, partidul guvernamental l-a candidat pe Huszár Sándor, proprietar în Honoriș.

Dobra. Candidatul oficios al partidului guvernamental e directorul de bancă Dr. Hantó Elemér. Mai candidează și fostul deputat Moskovicz Ivan. Candidatul românilor naționaliști e domnul Nicolae Ivan.

Aleșd. Impotriva justhiștului Dr. Farkasházi a candidat și guvernamentalul Schwartz István. Candidatul naționaliștilor români e d. Emil Kor-moș Alexandrescu.

Un ram părășinit în literatura noastră.

De Horia Petra-Petrescu.

Pe la sfârșitul lunii Martie a murit în Paris un membru al »Academiei franceze«, Vicontele Melchior de Vogüé. Scriitorul Vogüé se bucura de un nume bun în publicistică, în lumea literaturii și în solonanele diplomației, fiindcă a fost un critic de seamă, publicând în »Revue de Deux Mondes«, în »Figaro« și »Journal des Débats« critice literare gustate, fiindcă a publicat romane remarcabile și fiindcă a făcut parte din corpul ambasadorilor, timp mai îndelungat.

Aici vreau să scot în relief numai una din ca-litățile lui, care ne poate interesa și pe noi. Celălalte, mărturisesc, că nu i-le-am putut controla, ci am cetit numai laudele aduse de Paul Bourget de René Doumic, noul membru al »Academiei franceze«.

Melchior de Vogüé, căci mai este un scriitor cu acelaș nume: contele Melchior de V. — a tipărit în a. 1886 un volum, care însemnează în literatură franceză un punct nou de mănecare. Volumul e intitulat »Le roman russe« (romanul rusesc) și a avut o înflăcărare mare asupra literaturii franceze.*

După a. 1850 prevalează, după cum se știe, în literatura franceză, școala numită »naturalistă«. Cititorii și scriitorii au ajuns din romantismul lui Victor Hugo în extremul celălalt, la copierea fidelă a naturii, cu toată proza și cu toate amănuntele ei respingătoare. O oscilație în viața literară, care se observă foarte bine, dacă urmărești cursul unei literaturi.

În loc de fantaziile fără de frâu ale romanticilor, o analiză legată de adevăr, un adevăr cu orice preț; în loc de extremele dulcele ale trubadurilor romantice de gradul al doilea și al treilea, o proză brutală, câte odată, dar purtată de acelaș stimulent, pofta după o copie fidelă a naturii, »la vérité, l'après vérité«, cum zicea un naturalist, Stendhal (Adevărul, adevărul aspru) ca să analizăm curentul întreg am avea lipsă de spațiu mai mare și de răgaz. Scopul acestor rânduri nu e acesta.

Aici avem să vedem ce importanță a avut cartea amintită în mișcarea literară. Domnea, după cum am spus, »naturalismul cras.« »Le ro-

* A apărut în Paris, la Plon-Nourrit, ed. 6 în 1906; 8 fr. 50 ctm.

man rusesc aduce cu sine alte orizonturi, mult mai largi. Vogüé prezintă publicului francez o literatură foarte puțin cunoscută până atunci în Franța, literatura rusească, reprezentată în volum prin câteva căpetenii ale ei: Pușchin, Gogol, Turghenieff, Dosojefsky, Tolstol și alții. Lumea citește, ascultă și câștigă cunoștințele nouă, cari prind. În locul naturalismului indiferent față de idealul unui neam, față de viața lui, în locul naturalismului îngrădit într'un estetism ridicol, de cele mai multe ori, arată Vogüé tendința naturalismului rusesc, arată sufletele scriitorilor ruși, sfâșiate în căutarea problemelor vitale ale neamului lor.

Vogüé era un patriot totodată. El vedea, că literatura contemporană franceză pierde din valoare, că s'a închis între niște metereze, de unde nu va putea ieși, dacă nu va tăia canale în stânga și în dreapta, ca să primească munițiuni și îndemnuri de afară. Înțelegea, că o literatură, întocmai ca un neam, nu poate să trăiască numai din ideile sale proprii, ci trebuie să prindă și să desvolte, (în spiritul ei, firește) o mulțime de alte idei, culese dela neamurile înconjurătoare.

Și cartea aceasta se citește și astăzi cu mare folos. Mai rar o carte, care să te introducă mai bine în felul de cugetare și în viața scriitorilor ruși, ca să le cunoști ținta vieții și artei lor. Și cum e scrisă aceasta carte? Cu citații savante, ca să sperie pe cititor? Cu o terminologie greoaie, pedantă, care să îți pună bețe în roate, de nu ești versat în domeniul esteticii? Într'un ton superior, ca și când ar vorbi savantul savanților plebei mizerabile? Nu. Simplu, fără citații prea multe, fără pedanterie, într'un ton familiar, de te crezi în fața unui om prietenos, care se razimă în jilțul său, ca să poată vorbi mai bine și mai nesilit.

Să nu credeți, că ideile expuse în volum n'ar fi vrednice de a fi îmbrăcate și într'altă haină, mult mai pompoasă, mult mai elegantă chiar — dar nu este acesta scopul scriitorului nostru. Vogüé vrea să intereseze, Vogüé vrea ca ideile sulevate să prindă, de aceea amintește, într'o formă ușoară, amănunte din ce a văzut cât timp a trăit în Rusia și a venit în atingere cu scriitorii ruși, de aceea vorbește într'un ton cald, prietenos, fără ca să se deosească astfel câtuși de puțin greutatea ideilor tractate.

Să nu fu înțeles greșit. Să nu se creadă, că operele scriitorilor mari, a filozofilor și a învățătorilor profesori și esteticieni, cari au depus o viață de om întru tractarea problemelor grele și încălcite, le disprețuiesc și le condamnă; ar fi nebunie, (chiar și Vogüé, care în »Romanul rusesc« a scris în felul analizat mai sus, a studiat, într'alte rânduri, temeinic literatura rusească și istoria franceză), accentuez însă efectul cel mare și bun ce l-a avut cu volumul său, de care e vorba, tocmai fiindcă a scris într'o formă mai accesibilă și pentru scriitorii francezi, dar și pentru publicul mare. Cartea a fost un »manifest literar«, cum îl zice un învățat german.

Eu cred și sper să nu mă înșel în combinațiile mele, că acesta este mijlocul cel mai potrivit de a îndemna publicul cetitor să cetească lucruri bune și interesante. Sânt sigur, sute și mii de cetitori au cetit cartea cu interes și au cumpărat sau împrumutat traduceri anunțate la sfârșitul cărții, din autorii ruși tractați, fiindcă au avut un intermediar atât de excelent ca pe Vogüé. Că nu mă înșel în combinațiile mele, o dovedește și efectul volumului în literatura franceză »naturalistă«, care se îmbogățește astfel cu nota etică a naturalismului rusesc, dar și din faptul, că Vogüé a fost recunoscut de toți ca un adânc cunoscător al sufletului rusesc, fiind primul pretutindeni în Rusia cu brațele deschise, »șș«, mai pe urmă, cu ocazia centenarului lui Gogol.

Atâta voiam să spun despre Vogüé și vreau să trag unele concluzii.

Dacă-ți frământă capul, cum ai putea aduce și în rândurile cetitorilor noștri un interes mai

Nouă Croitorie engleză și franceză

Am cnoare a aduce la cunoștința on. public de dame că conform cerințelor moderne am deschis o CROITORIE ENGLEZĂ ȘI FRANCEZĂ.

În urma esperințelor câștigate în capitală și străinătate, mă recomand cu toată încrederea on. public de dame

Cu stimă

Comandă se fac și acasă.

croitor pentru dame și bărbați: JACZKÓ JÓZSEF, ARAD, Akác-z. Nr. 19.

mare față de literatură și cum al putea mări la tot cercul lor (mai relativ, atât de strâmt) — dai de felul de a scrie a lui Vogüë, analizat în câteva cuvinte mai sus. Ce mare bunătate ar fi pentru elevii noștri de liceu, pentru tinerii și tinerelle din societatea noastră, pentru societatea noastră întreagă, dacă ar avea vre-o câteva volume de acestea de informație cinstită.

Același sistem l-au aplicat, la timpul său, în parte Dobrogeanu-Gherea și Titu Maiorescu, de atunci însă parcă nu sântem prea bogați în opere de astea. Și e rău așa. Avem lipsă de astfel de directive, și în limba noastră, dacă ne gândim, că ele pot aduce foloase reale tinerilor și bătrânilor, cari nu știu nemțește sau franțuzește atât de bine, ca să poată citi în original scrierile lui Vogüë sau a altora, de cari voi vorbi îndată.

Unii din cititorii vor fi suziți, de sigur, de un învățat francez *Gaston Paris*, alții de *Tustel de Coulange* (amândoi cetiți mult în România). Nimeni nu va trage la îndoială că acești doi scriitori francezi au fost luceferi ai științei franceze. Citească cineva cum scrie *Gaston Paris*, spre pildă, despre poezia evului mediu sau celalalt despre »cetatea antică«, opere încoronate de Academia franceză. Sau citească cineva o istorie a picturii, scrisă de profesorul german, mort de curând, *Richard Muther* sau a filosofului și esteticianului englez *Ruskin* sau a istoricului și esteticianului francez *Taine*. Câtă eleganță, câtă greutate de idei în forma ușoară a conversației, câte izvoare nesecate, veșnic clocotitoare, cari îți astâmpără dorul a fi stăpân peste cunoștințe.

Aici lipsesc certurile scoci, urâte și brutale, aici controversile sânt arătate, dar mai europenește și chiar și când câte unul ca d. e. Rich, Muther, își uită câte odată de sine, dând drumul fantaziei, ai cel puțin un folos real, câștigând idei și îndemnuri pentru cercetări viitoare. Toate cărțile astea sânt scrise, cum am spus, și pentru publicul mare, ca să l câștige pentru ce e frumos și bun.

Mă gândesc la sutele, poate chiar miile de cititori români, cari ar vrea să citească o astfel de carte și în limba românească, dar n'au prilejul pentru așa ceva.

Eu cred, că sânt prea puțini la noi aceia cari vreau să servească, dacă nu altfel, prin traduceri cinstite neamul nostru din Ardeal și nu văd un mijloc mai bun decât cel arătat mai sus pentru răpândirea gustului de citit. Motivele, cari ne arată de ce nu se pot răspândi astăzi la noi astfel de cărți, mi-le rezerv pentru altă ocazie. Sânt multe — unul din cele de căpetenie: lipsa unui institut de editură la noi în Ardeal. Întreagă chestiunea e prea importantă decât să poată fi mântuită într'un articol.

Zilele trecute a apărut o broșurică, care pregătește terenul pentru răspândirea gustului de citit. E vorba de traducerea d-roi *Sadoveanu* din *Taine*: »Despre natura operelor de artă«.

Din străinătate.

Reforma Senatului în Italia. În Italia Senatul nu este un corp legislativ format pe baza principiului electiv. Membrii Senatului italian sânt numiți în bună parte de rege dintre persoanele marcante.

Spre a se da acestui corp legiuitor autoritatea constituțională la care are dreptul, unele cercuri preocupate de ideea de a democratiza Senatul, dându-i o formațiune absolut electivă.

Față de aceste intențiuni socialiștii itali'en prin cel mai autorizat organ al lor *Avanti* combat reforma, motivându-și campania prin interesele democrației. În situația de azi, spun socialiștii, senatul nefiind format numai pe baza alegerilor nu constituie o primejdie pentru mișcările și reformele democratice.

Iar când un guvern popular întâmpină dificultăți în Senat, poate înfrânge orice rezistență cu sprijinul Suveranului. Pe când în cazul când se-

natorii ar fi aleși de colegii largi electorale, corpul acesta legiuitor ar putea deveni la un moment dat un instrument de rezistență contra politicii democratice a Camerei deputaților.

Numai niște prejudeții democratice foarte învechite pot explica năzuința de a face din Senat un corp legiuitor electiv, termină unul din organele socialiste.

O sedință furtunoasă în parlamentul englez. Din Londra se anunță că sfinșitul ședinței de ieri a Camerei Comunelor a fost foarte agitată, în urma unui conflict ivit între unioniști și naționaliștii irlandezi.

Avea cuvântul d. Robert Anderson, fostul șef al siguranței care a publicat acum câteva timp într-o revistă engleză o serie de articole despre Parnell, naționalistul irlandez precum și despre crimele săvârșite atunci. D. Campbell, deputat unionist a făcut o observație, care a fost interpretată de către naționaliștii și liberalii ca implicând pe răposatul Parnell în complicitatea asasinatelor din Phoenix-Park din Dublin, cu toate că nevinovăția sa a fost proclamată puțin mai pe urmă.

Observația d lui Campbell a deslănțuit o adevarată furtună pe băncile naționaliștilor, cari strigau oratorului: »Retrageți aceste cuvinte! Așezați-vă!« D. Campbell a fost silit să spună că admite toate concluziile comisiei care examinase odinioară cazul lui Parnell. Cu toate acestea, naționaliștii nu se liniștiră. Președintele spuse atunci că o asemenea aluziune la Parnell nu poate fi considerată ca o insultă pentru partidul naționalist; D. Redmond răspunse că din contră, irlandezii o privesc ca o insultă. Găgăgia mai continuă câteva momente. Apoi D. Churchill a cerut închiderea discuției spre a pune capăt scandalului. Naționaliștii strigară mai de multe ori: »Trăiască Parnell!«. Apoi închiderea discuției e admisă și ședința e ridicată.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 23 Aprilie n. 1910.

— **Lucruri de mână naționale.** La librăria noastră se află de vânzare două foarte frumoase cămași de noapte bărbătești, din borangic alb cusute pe fir, una cu mătase roșie și una cu mătase lila. De-asemeni se mai află o cămașă de noapte de femeie, din borangic, cu ajururi, brodată cu arniciu roșu. Prețul fiecăruia cor. 25.

— **Un mecenat uitat.** Din Cebea ni se trimt următoarele rânduri:

Apropilndu-se sfintele sărbători ale Invierii Domnului, cu inima plină de mâhnire, trebuie să lau condela în mână și să scriu acestea șire, cari plăcere nu ne fac.

Puștii vor fi, cari să nu știe, că fericitul și de ple memorie Teodor Popp, fost avocat în Baia de Criș și a donat toată averea de câteva zeci de mil de coroane. Și cu durere trebuie să spun, că fericitul Teodor Popp nici până azi nu are la mormântul său măcar o cruce de lemn, decum un mormânt mai bine îngrijit. Nu numai lumea străină, care cercetează biserica din Cebea, se miră de așa ceva, dar însuși poporul când îi vorbești pentru daruri școlare își răspunde; »Ce să dai bani și avere pe sama școalei, că și fericitul Teodor Popp și-a lăsat averea gimnaziului din Brad și nime nu-i ridică nici măcar o cruce de lemn, ca la un om de rând«. Și are drept poporul. Nu așteaptă nime monumente de mil de coroane, dar o simplă cruce ar merita acel feticit în Domnul.

Reprezentanța gimnaziului, comitetul gimnaziului, direcțiunea gimnaziului și cu corpul profesoral, nu ar putea oare să se îngrijească de mormântul fericitului T. Popp? Cred că le sta în putere la careva for ca să ducă la îndeplinire aceasta...»

— **Cazul din Văleani.** Zilele trecute adusem știrea că preotul Zămbărean a fost împușcat la întâmplare de învățator. O telegramă din Seghedin unde fusese internat spune că în urma operației, azi dinspre ziua preotul a murit.

— **»Astra«** la Sebeș. Adunarea cercuală ordinară a despărțământului VI. (Sebeș) al »Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român« în anul acesta se va ținea în comuna Sebeșel în 6 Mai n. a. c. (S. Gheorghe) cu următorul program: 1. Deschiderea adunării la la 2 ore p. m. 2. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală. 3. Raportul casarului prin care prezintă rațiociniul pe a. 1909 și bugetul pe a. 1910. 4. Alegerea unei comisii pentru censurarea acestora. 5. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor. 6. Disertațiuni și prelegeri economice. 7. Raportul comisii de supt Nr. 4. 8. Raportul comisii de supt Nr. 5. Satorirea bugetului pe a. 1910. 9. Alegerea a doi delegați la adunarea generală ce se va ținea în anul acesta. 10. Alegerea directo ului și comitetului pe un p-riod de 3 ani. Sebeș, la 12 Aprilie 1910. Comitetul despărțământului VI. Director: *Sergiu Medean*, Secretar: *Ioan Băllă*.

— **Francezii și Rostand.** Recunoștința francezilor pentru autorul piesei »Chantecler« n'a încetat să se manifesteze încă. Așa zilele trecute societatea pentru protecția animalelor a transmis autorului o diplomă de onoare ca mulțămită pentru piesa în care a pus în scenă animale. Directorul societății i-a comunicat că aceiaș onoare i-s'a făcut fabul-stului Lamartine și lui Richepin pentru o prelegere »Mila pentru animale«. Ro tand a mulțămit directorului în termeni călduroși pentru onoarea ce i-se face.

— **Furt la o stațiune balnează.** Din Abazia vine știrea că făptași necunoscuți au furat toate juvaerele soției consilierul din ministerul de agricultură Schmed din Viena. Valoarea lucrurilor furate se urcă la cinci-zeci de mil de coroane

— **Raport din gura morții.** Un vas suptmarin al Japoniei scufundat câteva zile înainte de asta în goful Niros Shina, a fost eri scos la suprafață cu întreg personalul. În cabina locotenentului de serviciu au găsit descrierea amănunțită a catastrofei. Se spune cum s'a stricat mașinăria și la ce mijloace s'au refugiat ca s'o aducă iarăș în funcțiune. Locotenentul își exprimă părerea de rău pentru catastrofă și soarta tovarășilor săi și spune că pe când scrie raportul, stă în fața morții împrenă cu dânsii. Sfârșitul acestui raport funebru cere împăratului ca să îngrijească de cei rămași pe urma victimelor.

— **Furt de mărci.** În Viena s'au furat dela neguțatoressa de mărci Alice Coraco 500 de serii de mărci levantine ale poștei ungurești în valoare de 15000 de cor.

— **Sinuciderea unui jurnalist german.** În Londra s'a sinucis alaltăeri un jurnalist german în niște împrejurări cu totul deosebite. Avusese o scenă cu nevasta, iar aceasta a fugit la un vecin. Bărbatul s'a luat după ea, dar când să între vecinul ia ținut calea și nu l-a lăsat să între.

MOBILE

Fabricate din material sănătos și solid, în ori-ec timp se pot procura la firma **FRITZ W. ELGES**, fabrică de mobile, atelier de tapetărie și decoratură SIBIU — NAGYSZEBEN, — Fabrica: *Salzgasse 37.* — Filiala: *Heltauergasse 25.*
Cel mai mare și mai bogat local de cumpărături!

Atunci jurnalistul a scos din buzunar o sticlă și punând-o la gură a căzut mort pe loc.

— **Un duel între ofițeri de marină.** În Atena a avut loc alaltăieri un duel între doi înalți ofițeri de la marină, Giotopoulos și Tsukalos. La schimb al doilea Giotopoulos a căzut grav rănit și în scurt și a dat sufletul. Cauza duelului a fost o ceartă personală.

— **O enciclopedie poporală alui Tolstoi.** Din Moscva vine știrea că nu de mult murind un mare bogătan rus, a testat lui Tolstoi suma de 20.000 ruble cu condiția să scrie o enciclopedie poporală. Marele scriitor s'a și apucat deja de lucru, numindu-și ca colaboratori pe mai mulți savanți ruși. Enciclopedia va costa o rublă de exemplar.

— **Un cerșetor bogat.** Zilele trecute a fost arestat în Viena un jidan bătrân cu numele Stein, fiind zăpăcit cu cerșitorie. Din Viena a fost escortat la Alsó Kub-n, unde era născut. Pe drum însă jidanul s'a împușcat și autoritățile perchiționând cadavrul a găsit 16000 de coroane ascunse între căptușala surtucului. Alături de bani era și un testament prin care lăsa 10000 de coroane comunității evreiești din Mâmeszló.

— **Necrolog.** Pavel Caratonyi, comerciant în Arad, a trecut la cele eterne Vineri, în 22 Aprilie st. n. 1910 la orele 10^{1/2} seara, după un morb greu și îndelungat în etate de 19 ani. Rămășițele pământești ale răpauzatului se vor așeza spre veșnică odihnă mâine, Duminică, la orele 4 d. a. după ritul gr. or. rom., în cimitirul de jos. Odihnească în pace!

— **Inundațiile din Serbia.** Teribila catastrofă ce s'a abătut asupra Serbiei în urma inundațiilor, este fără păreche în anele țării. Numărul victimelor omenești se ridică la 200. Valurile au aruncat acum 100 de cadavre la mal. Apele cresc încontinuu. O mulțime de case s'au prăbușit. Pagubele sânt evaluate la 16 milioane. Mai multe linii ferate au devenit impracticabile.

Schemadija și alte localități din împrejurimi au fost complet nimicite.

Șoselele și podurile sânt inundate. Câteva localități sânt complet izolate de restul țării.

Situația la Kragujevatz este extrem de critică. 530 de case particulare, biserici, căzărni, edificii publice se află sub apă. Fabrica de arme și depozitul de muniții a fost salvat.

20 de sate din împrejurimile orașului Kragujevatz sânt deasemenea inundate. Pagubele pricinuite de inundație la Kragujevatz se ridică la 2 milioane.

Regele și guvernul ia parte activă la acțiunea de salvare. 2 miniștri se află în permanență la fața locului.

— **Galbenii de haram.** Înainte de asta cu cinci ani un flăcău din comitatul Baranya a găsit sub dărâmăturile bisericii cinsprezece chilograme de lire turcești învăluite într'o cârpă și așezate într'o oală de fier. De atunci și-a păstrat comoara ascunsă sub vatră, până când cineva din sat auzind de aceasta la șterpelit ulcica cu galbenii. Păgubașul a dat alarmă și jandarmii băătoresc urmele hoțului, dar nu l'au descoperit încă. Vorba românului de haram au fost, de haram s'au dus.

— **O replică potrivită.** Un ziar american aduce următoarea știre hazlie: La un dîneu în Philadelphia sta episcopul Rhau alături de rabinul Krașkopf. Înaintea lor era o șuncă ce făcea cu ochiul, atunci episcopul s'a întors puțin spre rabin și foarte

afabil l'a întrebat: Dragă rabi, când ași putea oare să ți ofer o bucată din șunca asta admirabilă. Rabinul i-a răspuns zimbînd șiret: La nunta d-tale Prea sfințite.

— **Conferințe preoțești.** Ni-se scrie: Preoțimea gr. cat. a protopopiatelor Șiria—Bocsig s'a întrunit la conferință în 16—16 April st. n. în parohia Beliu sub conducerea vrednicului protopop Marcu Păscuțiu din Șiria. În această conferință au adus hotărîrea ca școlile să se susțină sub orice împrejurări, pentru că acestea formează baza și fundamentul deșteptării noastre naționale, cât numai se poate să nu se ceară nici ajutor de stat, ca așa statul cu atât mai puțin influență să-și poată pretinde asupra școlilor. Au hotărît că în contra concubinatelor atât de lăpitate în unele comune și în contra sectei așa numită a rătăciților să se lupte cu energie, că prin aceste slăbind moralitatea în popor, slăbește totodată și țaria noastră națională.

S'au făcut o reprezentare la episcopul gr. cat. român de Oradea-Mare, ca să se întrepună la guvern, spre a știrici, că cu ce drept au denegat angaria tuturor preoților gr. cat. români fără a fi măcar avizați despre aceasta, prin care denegare preoțimea s'a adus în cea mai mare încercătură și confuzie materială. Conferința a luat cu mare bucurie la cunoștință, că vrednicul preot din Beliu, Vasiliu Plaștin, pentru a scăpa școala confesională din mâinile statului, au edificat singur pe spesele sale o sală de învățământ corespunzătoare cerințelor pentru care faptă i-se aduce și pe calea publicității toată mulțumita acestui brav preot.

Conferința a fost întrunită cu misiuni populare, fiindu-se mai multe vorbiri și predici toate spre luminarea poporului și îndreptarea moralității. La buna reușire a conferinței, a contribuit mult energicul protopop Demetriu Nistor din Bocsig, de a cărui vorbiri s'au însuflețit tot poporul, îndemnându-i, ca se rămână pe calea virtuții și să și iubească neamul.

Supt tot decursul conferinței de două zile, preoțimea a fost ospitată la masa ospitală a părintelui V. Plaștin, care n'a cruțat nici spese nici osteneală ca conferința să fie reușită și preoțimea să se simtă bine. A fost de față la conferință protopopii Marcu Păscuțiu din Șiria și Dem. Nistor din Bocsig, preoții: V. Plaștin din Beliu, Adrian Muntean din Crâstaminis, Aug. Santai din Buteni, G. Voștinar din felminis și tineretul și deșteptul teolog Aurel Păscuțiu din Șiria, care cu talentul său oratoric ne-a pus în uimire.

Ar fi de dorit, ca astfel de conferințe pentru îndreptarea moralității și luminarea poporului să se țină cât mai des... *Un preot.*

— **Convocare.** Pe baza ș-lui 23 din statutele Reuniunii Învățătorilor de la școlile populare gr. or. române confesionale din protopopiatele Timișoara, Belinț Comloșul-mare și Lipova prin aceasta să convoacă: Adunarea generală ordinară de acest a depărțământului Timișoara, pe Sâmbătă în 24 Aprilie (7 Mai) 1910, la 8 ore a. m. în școala confesională de băieți din Timișoara Fabric, la care se invită toți membrii reuniunii de pe teritoriul acestui depărțământ.

Ordinea de zi: 1. Participare la chemarea Duhului sfânt în sf. biserică ort. rom. din loc. 2. La 9 oare a. m. deschiderea adunării generale. 3. Designarea doi bărbați de încredere pentru autentificarea protocolului. 4. Constatarea membrilor prezenți. 5. Raportul anul al președintelui casierului și bibliotecarului. 6. Esmlterea comisiunii pentru cenzura rapoartelor prevențate. 7. »Corpul omenesc« prelegere practică din limba maghiară la clasa I, predată după metoda direct; aceasta prelegere e baligătoare pentru fiecare membru ordinar, iar pe propunător îl va designa biroul. 8. Ascultarea eventualelor prelegeri ori dizertațiuni cari vor fi prezentate președintelui cu 3 zile înainte de adun. gen. 9. Reflexiuni asupra prelegerilor și dizertațiunilor ținute. 10. Referada comisiei cenzurătoare. 11. Aflarea modalității mai acomodată în privința întemeierii și susținerii unui organ pedagogic, pro-

iectat de Măritul nostru Congres național bis. 12. Concluzie asupra fondului propriu al depărțământului. 13. Alegerea bibliotecarului pe restul perioadului. 14. Propuneri și Interpelări. 15. Fixarea locului proximei adunări gen. 16. Închiderea adun. gen. *Timișoara, 26 Martie (8 Aprilie) 1910. Nicolae Nicorescu, președinte. Antoniu Nevrincean, notar.*

x **Recomandăm bisericilor și preoțimei** magazinul de lucruri bisericesti al lui SUBOTHA SANDOR din TIMIȘOARA interurban, str. Lonovits în fața otelului Ungaria înființat cu 25 de ani înainte de asta, ca cele mai sigură sursă de cumpărat din toată țara. Aici se găsesc orice aranjamente și prapuri pentru biserici. Bisericile și preoțimea beneficiază de reduceri la preț.

x **Sanatorul »Liget«** a Drului Iakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeți, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadar această instituție culturală cu poziție admirabilă împlineste și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scâlzi aeriene.

x **Pentru 60 de fleri, poți pregăti ușor** acasă 2 litri licheruri Alasch sau Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Rosa, Vanilie, Silvoriun, Rachiul de drojdii și Rom. 10 doze în prețul de 6 coroane, cu modul de pregătire expediază franco. *Burget Frigyes, farmacist în Cluj—Kolozsvar.*

Cronica socială și artistică.

Lucia Cosma la Viena. Aflăm că dna Lucia Cosma cu prilejul recentului său concert dat în sala Bösendorfer din Viena a reperat un splendid succes, fiind cu ade-vărat sărbătorită.

Compozițiile dlui Dima, cântate cu atin-gătoarea duiosie, proprie dnei Cosma au plăcut mult publicului vienez, care a primit foarte călduros pe distinsa artistă.

Principesa de Vindischgraez încântată de arta vocală a grațioasei artiste române, a făcut o vizită dnei Cosma invitând-o la palatul său, unde a fost rugată să și dea concursul la câteva serate musicale. Ne bucurăm de succesele dnei Cosma, care a atras astfel și simpatiile nepoatei împăratului nostru.

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Nou

15 April 1910.

S'a vândut azi:

grâu 800 mm.	11.50—12.—
orz mm.	6.——6.10
ovăz mm.	6.40—6.50
secară mm.	7.40—7.50
păpușol 400 mm.	5.40—5.50

Prețurile sânt socotite în coroane și după 50 kg

Posta Administrației.

Lazar Popi, Ciacova. Am primit 6 coroane abonament pe Quart. I. 1910. Asemenea am primit 1 coroană pe Quart. I. 1910 și dela abonata Maria Bosica.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Fotografiile cu electricitate a lui

DAJKOVITS

Pe timp înourat și întunecos sânt cele mai acomodate.

== »Saspalota« în Oradea-mare — Nagyvárad.

„DRĂGANUL”

Institut de credit și economii în „Beiuș”

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul de credit și economii „Drăganul” în Beiuș, prin aceasta să publică concurs cu termen până în 15 Mai 1910 st. n.

Salar anual 1000 coroane.

Reflecții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară, indicând cunoștința de limbi precum și praxa ce au făcut până acum.

Acel concurent, care va dovedi o praxă mai îndelungată la alte institute, fiind ales, va fi salarizat cu 1200 Coroane la an, și se va pune în prospect numirea de oficiant după un timp de probă de 6 luni.

Cererile și documentele sunt a se înainta la adresa direcțiunii „Drăganul”

Direcțiunea.

Anunț.

Subscribul am lipsă de

un candidat de avocat

cu praxă foarte bună,

capabil a conduce cancelarie, lucrând și în cauze mai complicate independent. De sine toată în limba maghiară are să concepieze fluid și să o poseadă deplin și în graiu viu.

Mai departe primase și

un candidat începător

pentru a prevedea lucrurile mai mici fără îndrumări, prelinzându-se de altcum și dela dănsul cunoștința perfectă a limbii române și maghiare.

Reflecții își pot ocupa locul, pe lângă condițiuni favorabile imediat.

Dr. Mátyás Lázár

advocat Nagyszoban, str. Cisnădiei 28.

De vânzare.

Casă de vânzare cu drept de licență, boltă și trafic, cu 8 încăperi, biră, boltă, și chelnării, 2 sobe de locuit, cină, cămaruță și podrum, asemenea și grădină, este singurul drept de licență, boltă și trafic în această comună. Comuna are la 150 nre, cu un venit anual 2400-3000 Cor. la caz, oă s'ar mai mări boltă, ar trece peste 4000 Cor. Doritorii a se adresa proprie'arului

George Dirlea, negustor
u. p. Laáz cottul Arad și gara Dezna.

Fond. în a. 1887.

VASILIE BERCEANU

BISERICA-ALBĂ - Fehértemplom,
strada Târgului.

Asortiment bogat de **ghete** pentru bărbați, dame și copii de Box, Chevro, Titania și Occasion, precum și **ghete de box** americane pentru bărbați. - Șoșoni și galoși etc.

Oamaze de piele pentru vânători. Toffelul de creme pentru ghetă, precum și renumitul vax Leonhardt Oellack pentru ghetă.

Marfă bună. Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Se garantează pentru fiecare păreche de ghetă.

Pentru fiecare lucru de mână se garantează.

Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

KARLSBAD,

Haus Feigenbaum, vis à vis de Mühlbrunn.

Un candidat de avocat

cu praxă

afă imediat aplicare în cancelaria d-lui
Dr. Romul Velici, avocat în Arad.

Nimeni nu zice că sunt frumoase

petele în față!

— Să le îndepărtăm dar cu —
HALIFLOR cremă ^{con} ^{tra} **petelor.**

O cutie **1.50**
Cor. Nenumărate scrisori de recunoștință. Se găsește în dr. guerii, farmaciei și prăvălii de cosmetici. ur. O pregătește **Haliflor & Comp.** Londra și Paris —

Depozit principal pentru Ungaria:

Lányi & Draut, dro-gerie **Budapest**, IV, Koro nah.-u 10.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Fluid pentru -; turști de Kwizda. Marca de scutire a șerpelui.

Mijloc aromatic probat de frecat pentru întărirea și câștigarea puterii vinelor și mușchilor, contra podagrei, reumei, ischiașului, junghiușilor în coaste etc. pentru turiști, vinători bicicliști și călărești ca mijloc de întărire și re-ăstigare a puterilor după drumuri obositoare.

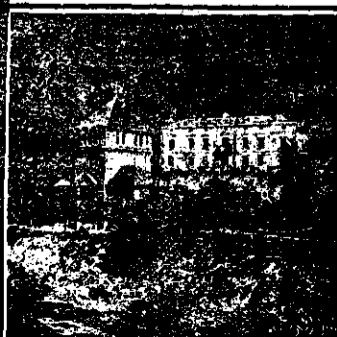
Prețul unei 1/2 sticle cor. 2— 1/2 sticlă c. 1.20, veritabil se capătă în farmaciei. Catalog de prețuri gratis și franco se capătă prin depozitul principal:

Franz Johann Kwizda, farmacie st. literantului curții ces. reg. austro-ungare; reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wien. g

Villa „Danilă Valușescu”

Herkulesfürdő — Baile Erculane

Edificiu nou uscat, în fața soarelui.

Aranjament modern pentru familia și persoane particulare.

Serviciu prompt

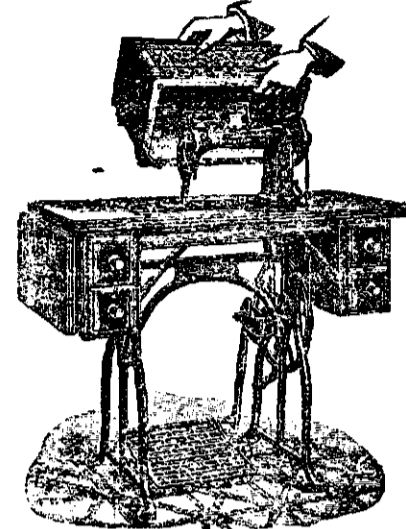
Prețuri moderate.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-aud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat în 1880.

Reinhold ZOLLER

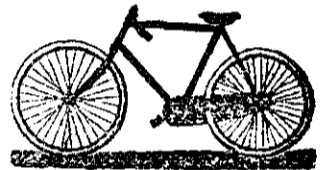
măestru mehanic
FEHÉRTEMLÖM
Schillergasse 8.
lângă „Burg”.

Își recomandă on. public din

loc și provincie marelui său atelier mehanic unde se repară tot felul de **mașini de cusut și biciclete**. Ține în depozit tot felul de **gramofone și plăci**.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singurice de mașini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu prompt.

Oltoi și vlăstare de vie!

Deja de acum răă angajez pentru expediere pentru toamna anului acesta sau pentru primăvara anului viitor.

Prin lărgirea stabilimentului meu sunt nevoit a opera în comun în asociere cu proprietarii de vie sau cu neguțătorii.

Corespondență în limbile: română, germană și ungurească. Adresa:

Alexandru Szücs fiul, proprietar de vie
Bihardiöszeg

INSTINȚRE.

Din cauza aglomerației mari din magazin se poate căpăta cu prețuri nespuse de mici cei mai noi și mai frumoși articlii de **sticlă, porțelan și pentu spălat**.

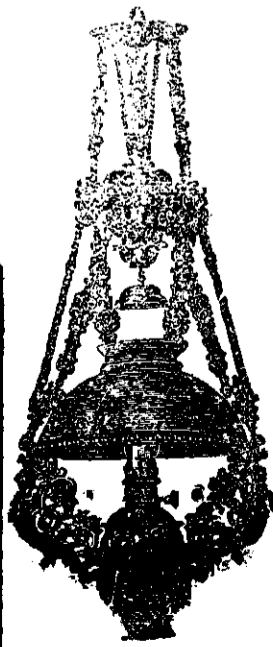
Mare asortiment de **lampe de atârnat și de masă**.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat obiecte de lux (figuri).

Obiecte de lux

din argint de China și alpaca, obiecte de masă de prima calitate. Foarte mare asortiment de cadre, în totdeauna se află în magazin peste 400 de mode noi și executate cu gust.

FISCHER MÓR, Andrassy-tér 20.
(Palatul Fischer Ellz)
Telefon pentru oraș și comitat 568.

Nou atelier de fotografiat.

Aducem la cunoștința on. public, că am deschis un nou atelier de fotografiat în Arad, pe Szabadság-tér 16, unde vom pregăti cele mai moderne fotografii cu 40% mai ieftine prețuri.

Cu toată stima:

Sztojkovits és Békés.

Nou atelier de fotografiat.

Prospect de prețuri pentru produsele de primăvară a „Asociației pantofarilor din Arad”.

Botine pentru femei:

Pantofi din păsă	fl. 1.50
Pantofi de piele de vacs dela . . .	2. — în sus
Botine „Regate”	2.80
„chevreux”	4.50
„vacs cu șiret dela”	3.60
„chevreux cu șiret”	5.50
„de vacs cu nasturi”	4.80
„chevreux dela”	6.50

Botine pentru bărbați:

Cu țug simplu, piele de vacs fl. 3.30	și fețe	4. —
Bergsteiger din piele cu lustru . . .	4.80 în sus	
Cu țug simple ușoare ca un fulg p ntru bolnavi dela	5. —	
Bergsteiger de chevreux	6.50	
Cu țug piele de box	5.80	
Bergsteiger piele de box	6.20	
„chevreux bună dela”	7.80	
Pantofi de chevreux	5. —	

Ținem în deposit totfelul de ghețe pentru cepți. La comanda din provincie să se descrie urma piciorului pe o hârtie. Comande contra ramb. nerespunzând și înapoiate în curs de 8 zile se schimbă.

Nou! Nou!
Atelier de frizerie.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că mi-am deschis un atelier de frizerie, aranjat cerințelor celor mai moderne, în Arad, Luther Márton-tér Nr. 1. (Casa Dr. Ioan Suci).

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt

Cu deosebită stimă:

FOGARASSY PÉTER
frizeur.

Primesc vopsirea părului, cu prețuri ieftine.

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în Șiria, drumul Aradului un atelier de : **tâmplărie** : (măsar) unde cfeptuiesc ori-ce lucrări ce se ț ne de bransa aceasta, **totfelul de mobile**, precum și ori-ce lucrări de edificii.

Rogând sprijinul onoratului public român, semnez

Cu stimă :

VASILE HUIU
măestru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștințios. —

FISCHER TESTVÉREK

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă pentru garduri, sîte și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturii etc. etc. în

ARAD, calea József-főherceg-ut nr. 8.

Fabrica : Strada Kossuth Lajos Nr. 45.

Telefon 557.

Recomandă în atențiunea on. public magazinul bogat în lucrări de bransa aceasta,

carl se capătă cu prețuri ieftine de concurență. :

Catalog de prețuri la dorință se trimite gratuit și porto franco acasă.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta. n 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor strigate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare.

Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întemiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

V. M. PANESCU

prăvălie de pălării, căciuli, și articlii pentru soldați în

Biserica-albă-Fehértemplom, Piață.

Recomandă magazinul său bogat asortat de

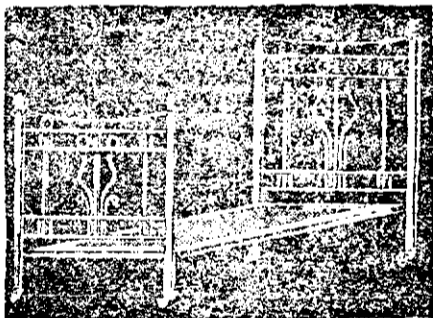
pălării

de plisă, moi, tari și în totfelul de culori, căciuli perziane și cilindre, precum și chipuri de uniformă și feluriți articlii pentru soldați.

Első Nagyvárad vas-és rézbutorgyár

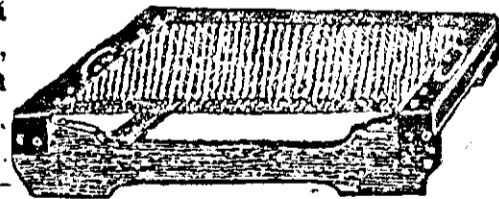
(Prima fabrică de mobile de fer și aramă) **Oradea-mare — Nagyvárad.**

Str. Szacs vay Nr. 17, și Str. Kapuczinus Nr. 5.

pregătește tot soiul de mobile de fer și aramă, dela cele mai simple până la cele mai pompoase. — Mai departe împletituri de sîrmă pentru paturi brevetate și disinflerate, pe lângă prețurile cele mai favorabile. Apoi pregătesc, modele engleze camere de dormit din aramă, cari nici când nu trebuiesc curățite, fiindcă-și susțin în permanență luciul original.

— Specialități de platină și bronz veritabile franceze. —

Să ne ferim de molii!

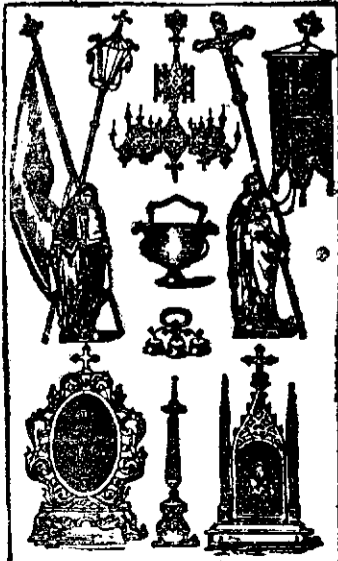
In institutul de asigurare contra molilor din Oradea-mare a lui

Dozsa János

blănar

Nagyvárad, Passage Sass — in fața teatrului »Urania«.

Se îngrijesc pe lângă prețuri convenabile, blane pentru femei și bărbați și blane de călătorie, covoare, boale și manșoane. Magazin asigurat contra focului.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregător de odăjdii și ajutori bisericești.

Intemiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

In colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul »Hungaria«.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimel cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

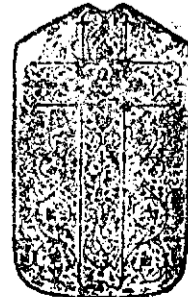
- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

— necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

Pentru literările mele sau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

CANARIN!

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarino Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

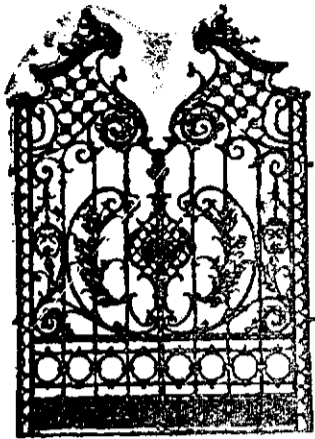
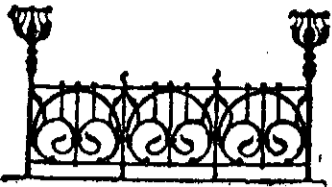

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soi se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Schimb de local.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că **atelierul meu de lăcătare artistică** și pentru edificii se află începând cu 1 Martie în noul local din strada Bachgasse Nr. 11.

Prin introducerea uzinei electrice și a mașinilor ajutătoare sunt în plăcuta poziție de a putea satisface și celor mai mari cereri, oferindu-mi serviciile pentru toate lucrările de lăcătare, edificii, instalații de apeducte și latrine, precum și orice lucrări și reparaturi ce cad în această branșă.

VICTOR DRODTLOFF,
lăcătar,

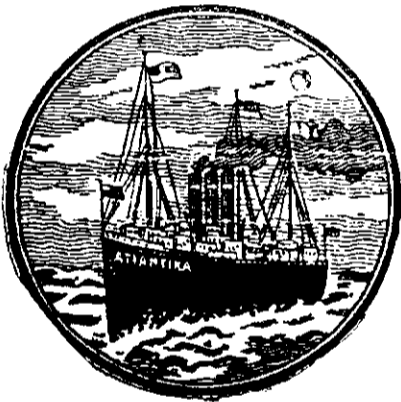
Sibiu—Nagyszeben—Hermannstadt, Bachgasse Nr. 11.
Ingrădiri de vile, biserici, etc. — Cele mai bune accesorii pentru încălzit. — Ferești de fier și oțel pentru fabrici, magazii și pivniți. — Prospekte complete de prețuri și informații gratuite.

Ca dar de Paști

Recomandăm

CAFEA

proaspăt prăjită

TEL. 609. TEL. 609.

ATLANTICA

IMPORT DE CAFEA ȘI CEAI

ARAD, Piața Andrásy 20.

Telefon 184.

Premiat de mai multe ori.

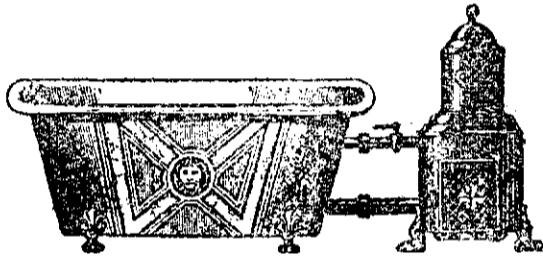
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichiglerie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și câni. — Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărei și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru

— baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes”. — Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenici se primesc cu condiții foarte bune.

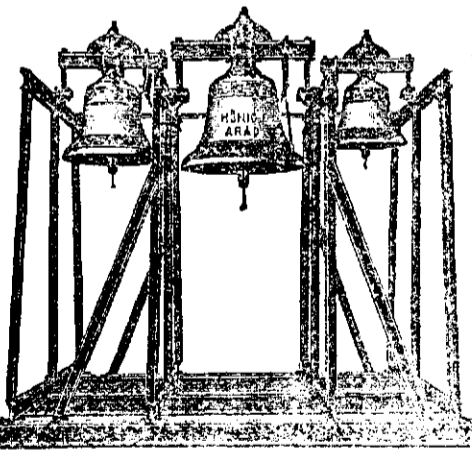
Friederic Mönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă cea. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiși tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30%, la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în croana de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrații — la dorință se trimite gratis

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,

Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și negre.

Ciorapi împlețiți în temniță.

AVIZI

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public de dame că am deschis în Arad, str. Eötvös Nr. 17 (strada care duce la noul pod de fier) un

salon de modă

confortabil și corespunzător cerințelor moderne.

Aducând aceasta la cunoștința p. o. doamne trebuie să adaug, că în urma cunoștințelor speciale câștigate în orașele principale din țară și străinătate, sânt în stare să predau costumele cele mai elegante și mai modern tăiate din stoffe engleze și franceze, cări satisfac și cel mai subtil gust.

În salonul meu se pregătesc următoarele toalete: costume, haine de stradă, de bal, talii de ocazie, haine simple pentru casă, pe lângă condițiuni convenabile.

Subscrisa primesc fele cusătorese atât pe plată cât și ca învățăcele.

Recomand-mă sprijinului on. dame, făgăduiesc că-mi voi servi clientela cât se poate de coulant, ca prin aceasta să mă fac vrednică de încrederea ei.

Cu distincă stimă:

Matilda Toth măritată Petru Cati.

Dein Paula

— Mare depozit de —

palării pentru dame

Arad, Weitzer János-u. 9.

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VÎRSET

strada

Kudritzer No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de plane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

PRĂVĂLIE NOUĂ.

Fodor és Halász

prăvălie pentru pălării, lingerie
și modă bărbătească în

Arad, lângă magaz. Neumann M.

Mare asortiment de

pălării

engleze, italiene și din patrie.

Specialități în cravate.

Cele mai bune

mănuși și ciorapi trainici.

Bețișoare de promenadă, umbrele, port-
moneuri și portțigarete elegante, etc. etc.

Trusouri pentru bărbați,
gata și la comandă.

Comande din provincie se efectuează prompt.

Prețuri fixe. — Serviciu excelent.

Telefon intra și extraurban 457.

Prima fabrică ardeleană de calapode pentru
pantofari și cizmari a lui

GEORGE UHRIN, Bassó

Korház-utca 66.

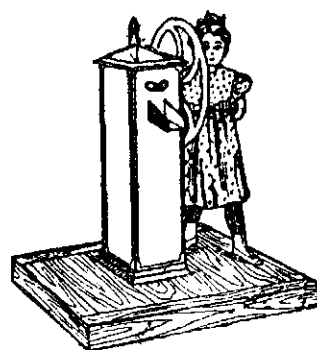
Se recomandă în atențiunea tuturor pantofarilor, cizmarilor și
comerșanților ca pregăti or de cele mai bune și solide calapode
din lemn uscat și foarte trainic, după toate modelele în formă
frumoasă; nu alt um și pentru picioare bune. La comanda

din pr vință să se
alături un pantof
ori o cizmă.

Comanda din pro-
vință se execută
foarte grabnic. —

Kuceses Károly atelier de
mașini în **Makó**

Recomandă pompele sale mai
noul cu lanț brevetate fan-
tâni executate în atelierul pro-
priu care au preferința, că sunt
ieftine, nu îngheață, foarte du-
rabile, ocupă loc puțin, umblă
ușor și sunt atât de plăcute,
încât sunt o podoabă pentru
curte. **Catalog de prețuri la**
doriță — se trimite **gratuit** :
Kuceses Károly, Makó
— (Măcav, comitatul Cenadului). —

Pomi de vânzare:

mai multe soiuri excelente de toamnă și primă ară de 2—3—4 ani.

B r a z i,
Tufe decorative și
Plante decorative
iernatice,
de diferite soiuri etc.
10.000 bucăți de
trandafiri,
de 1, 2, și 3 ani, cu
trunchiu nalt.

130 bucăți
„Musa Ensete“
de 3 ani, bucata cu
6—8—10 coroane.
18.000 bucăți
trandafiri
(rugi)
soiurile cele mai bune,
cu trunchiu nalt.

In prăvălia mea de flori
(MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR)
se pot căpăta buchete și coroane ocazionale foarte frumoase cu prețuri ieftine.
Catalog de prețuri la dorință se trimite gratis și franco.

Farkas Antal,

mare stabiliment comercial și grădinărie

Cluj—Kolozsvár, Téglás-u Nr. 15—16.

Halmi József, fost adjunt la notarul public
regesc din Borosinen, și
Strausz Gyula, fost ofician de bancă. —

Cancelaria Inregistrată

Halmai și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.
Agentura principală a Inst. de asigurare „Phoenix“.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe
întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).
Se angajează: pentru răscumpărarea (con-
vertarea) de împrumuturi ipotecare, dela
procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schim-
barea și esarendarea de averi mai mari
pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) case-
lor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât
se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schim-
barea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea ave-
rilor imobile (pământuri).

Telefon Nr. 726. Adresa telegrafică: Halmalstrausz.
Correspondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János-u. Nr. 9,
în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă: **Halmai și Strausz.**

Am onoare a atrage atenția p. t. public asupra pră-
văliei de croitorie pentru domni

inokai Tóth Lajos,

conducător șef Vass János, iunior, cea mai veche
prăvălie în bransa aceasta, asortată cu cele mai frumoase
și variate stofe, fabricate engleze și franceze.

Se efectuează comande pe lă ga prețuri convenabile în cea
mai splendidă execuție, din stofele cele mai bune.

Reputația prăvăliei mele fondată în 1879 e cea mai ecla-
tantă garanță pentru a putea satisface și cele mai rafinate gusturi.

La dorința specială a p. t. clientele se vor pune la dis-
poziție colecții de modele, eventual reprezentantul firmei se va
înființa în persoană la cei interesați, atât în loc, cât și în pro-
vință.

Cu deosebită stimă:

inokai Tóth Lajos, croitor,
Arad, Palatul Neumann, Piața Andrassy nr. 25.

Mi-am deschis

prăvălie de coloniale și
delicatese,

aranjată și asortată de un nou
stil modern în

Arad, piața Libertății

(Szabadség-tér.) Palatul Nádasdy.

Depozit permanent în: Șunci de praga,
pește, sardele și conserve. Cărnuri, me-
zeluri, tot felul de unt și brânzeturi,
șampanie, vinuri și coniacuri franceze
și ungurești, ape minerale și medicale
proaspete. Ceai rusesc, cafea și rom de
Jamaica, fructe sudice și zarzavaturi,
delicatese din țară și străinătate. Ser-
viciu culant, solid și grabnic.

Cu deosebită stimă:

Hoffmann Ottó.

Croitorie nouă engleză și franceză pentru femei. Arad, Szabadság-tér 17.

După absolvirea cursului în Drezda, pe baza expe-
riențelor de mai mulți ani câștigate atât în străinătate, cât
și în Budapesta, sub firma Wittenberger H. și Jaczkó
József am deschis o

confecție pentru dame,

unde se pregătesc conform gusturilor celor mai rafinate
cele mai elegante toalete engleze și franceze.

Pentru convingere rugăm binevoitorul sprijin al ono-
ratelor dame.

Cu deosebită stimă:

Jaczkó József.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietar.

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

= Ocazie rară =

în prăvălia de ieftinătate a lui

R. Mautner

din strada Hunyadi Nr. 1.

Cumpărând o cantitate mai mare am putut să ajung ieftin la articolele de mai jos așa că le pot pune foarte ieftin la dispoziția on. public cât timp va ținea asortimentul.

Deline franceze, batisturi, voale, zefire englezești, stofe de mătase în toate colorile moderne. Stofe pentru costume femeiești. Stofe engleze pentru bărbați cu jumătate prețul deasemenea mătasa.

Prosoape, pânze, scoarțe, covoare și velințe.

Oare de serviciu de la 8—12 și 2—7½.

Prăvălie de ieftinătate a lui **R. MAUTNER.**

Telefon: Sas-szálloda.

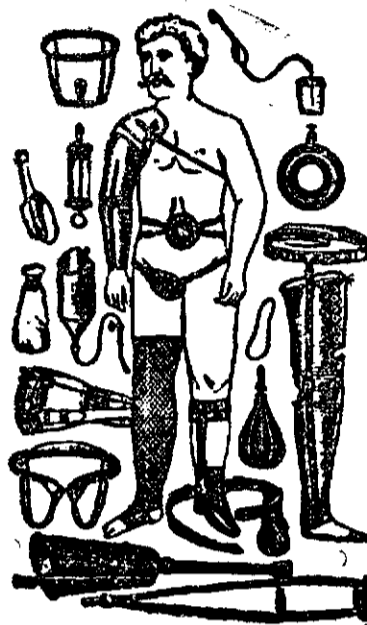
Telefon: Sas-szálloda.

VA rog ca renumita mea prăvălie și atelierul să nu-l confundați cu altă fi. m. a! —

KEPES ELEK pregătitor de bandaje și mânășer

Oradea-mare (Nagyvárad)

— Sas-szálloda-átjáró (Passage). —

În atelierul meu pregătesc bandaje de surprătură la cazurile cele mai complicate bandaje de pânzeci, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, — articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de bransă aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție.

Cearșafuri și perini din piele de cerb, pre um și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mânușilor și orice reparație.

Odăi de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

— cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. —

Ca cumpărarea articolelor femeiești serviciu prin femei.

In atențiunea onoratului public!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că începând cu 1 Aprilie 1910, mi-am deschis în Arad, piața Andrassy nr. 8 un bogat magazin de

ciasornice și giuvaericeale din aur și argint.

Aducând aceasta la cunoștință, trebuie să remarc, că cercetând toate centrele europene mi-am câștigat experiență specială în ce privește podoabele moderne, așa fel, că nime nu-mi poate face concurență, ce privește calitatea și ieftinătate acestora.

În magazinul meu se găsesc cele mai bune și mai frumoase pendule, ciasornice din aur și argint pentru bărbați și femei, deșteptătoare pe lângă garanție de cinci ani, apoi cele mai moderne inele, cercei, brochette, atât în aur cât și în argint cu cele mai ieftine prețuri.

Schimburi și reparații se efectuează ieftin și conștiințios. Cumpăr și schimb aur sfarimat.

Recomandându-mă bunăvoinței și sprijinului publicului, făgăduiesc că cea mai de frunte nizuință îmi va fi ca să mi servesc clientela culant, câștigând prin aceasta încrederea.

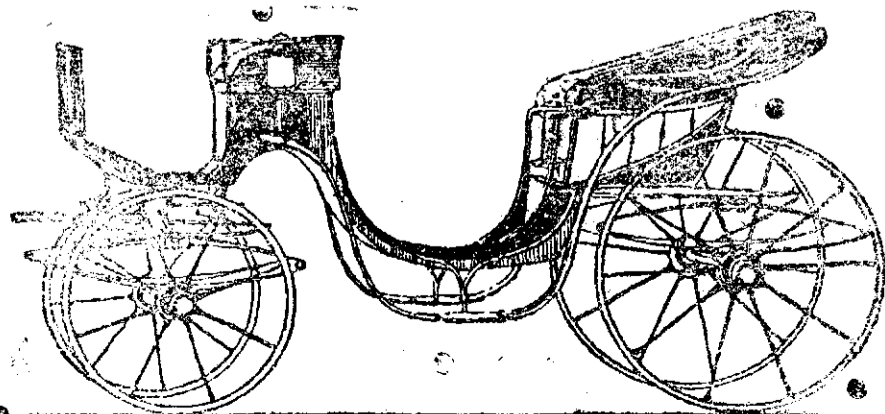
Brandes D. magazin de ciasornice și giuvaericeale.

Arad, piața Andrassy Nr. 8.

In fața bisericii catolice.

Szabó Testv. și Kleiber

atelier pentru fabricarea trăsurilor - **ARAD, strada Kápolna Nr. 26** (vis-à-vis de cazarma pomp.)

Avem onoare a face cunoscut on. public din Arad și jur, că am deschis un atelier pentru pregătirea trăsurilor, conform cerințelor moderne de azi.

Bazați și pe experiențe îndelungate câștigate în cele mai renumite fabrici de trăsuri din țară promitem, că în atelierul nostru se pregătesc exclusiv numai lucrări de primul rang. Primim totfelul de lucrări și reparații cu specialitate de bransă aceasta: trăsuri cu tot felul de coarde și fără coarde; precum și pregătirea și legarea cu fier a totfelului de instrumente economice, lăcure etc. Trăsuri vechi le schimbăm. Ținem în magazin cele mai noi și moderne trăsuri. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, suntem cu stimă

Szabó Testvérek și Kleiber fabricanți de trăsuri.

Boğat asortiment de
Parfumerii de Paști

dela 30 fil. până la 30 cor. de toate prețurile, mirosurile și calitățile :

<p>Fabricațiuni de :</p> <p>Crown Perfumery I. & E. Atkinson, E. Rimmel London</p>	<p>Houbigant, Roger & Gal- : let, Piver, Guerlain, : Pinaud, Soc. higienique, - Violet, Bourjois & Co. - Paris.</p>	<p>Lohse, Wolf, Kiel- hauser, Mülhens și alte mărci re- numite.</p>
<p>Specialitate: Ilusione de mărgăritare, trandafir, viorele etc. De Dralle. (Extact fără alcool).</p>		
<p>Apă de colonia originală și fabricațiune proprie, apă de colonia de Mülhens cu miros de viorele, trandafir, și mărgăritare provăzute cu dupuci stropitoare, — foarte practice pentru stropit. —</p>	<p>Cele mai fine extracte franceze pentru lichioruri, cu cari se pot prepara lichioruri de cea mai bună calitate în casă, pe cale rece.</p>	

Drogueria și parfumeria

la „Crucea roșie“.

Nestor Hanzu

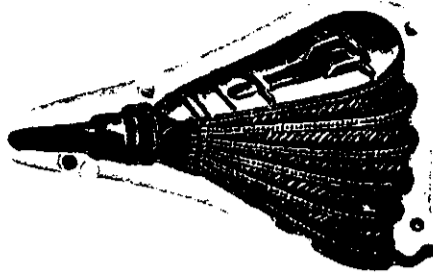
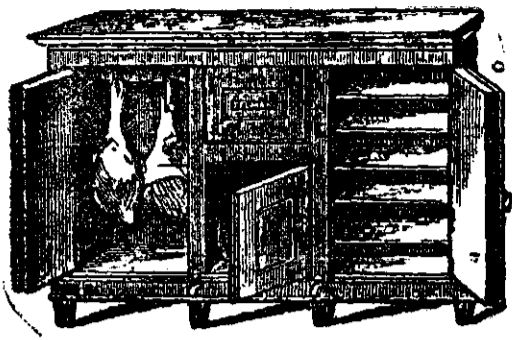
Telefon Nr. 455.

Arad, str. Weitzer János nr. 2.

Telefon Nr. 455.

(Palatul Minorităților).

Seemann József, lăcătuș tehnic, fabricant de mobile de fier, foi de suflat și dulapuri de gheață în Cluj (Kolozsvár) str. Malom nr. 20.

Recomandă hotelierilor, măcelarilor și în gospodăria casei dulapuri de gheață de la 2 cor. până la 500 cor.

lăcătarilor și faurilor foi de suflat excelenți.

măcelarilor, morarilor, comercianților și domniilor

cântare zecimale și centimale și cântare-poduri în diferite mărimi.

Institutelor, spitalelor, cafenelelor și ospătărilor tot felul de

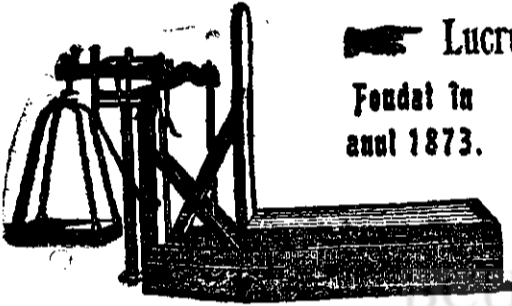
mobile de fier.

Primește tot felul de lucrări de lăcătărie ș. a. lucrări de fier pentru zidiri, porți de fier îngrădire de morminte și vetre de fier din material excelent cu prețuri moderate.

Acei cari cer, cu provocare la ziarul „Tribuna“, primesc catalog de prețuri ilustrat gratis și porto franco.

Lucrul bun nu e scump.

Fondat în anul 1873.

Piane și harmonice.

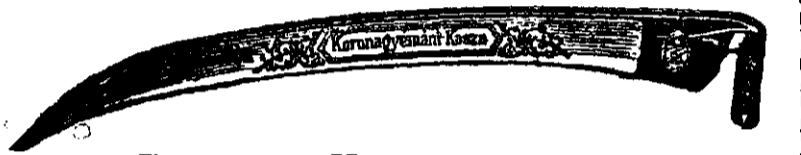
In salonul de piane **F. A. Kauffmann** Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zettler și Winkelmann“, Brannschweig.
F. Robert Reinhold, Viena. Belehradek, Viena.
 „Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykievitz, Viena.
A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.
 Reparaturi speciale solide și garantate.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt“

Cu coasa „Koronagyémánt“ bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau mel nu se găsesse între ele. Pentru trănicia fiecărei bucoșji garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc. Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. Comanda se pot face prin trimt. banilor înainte sau pe lângă rambursă la magazin de coase „Koronagyémánt“

Lengyel Testvérek Kaposvár, Fő-utca 23 T.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad Sas-utca Nr. 7.